ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4705 — 4/17 ՕԳՈՍՏՈՍ 1901 — ՇԱԲԱԹ — 29 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1319 — ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4705

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçue
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.ր
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փարայի փոխ կ'ընդունուի 115 դրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով։

Տեղական բաժանորդի ծախքը բաժանորդաց կը վճարուի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ՃԱՄԲՈՒԻ

Պէտք է ընդունիլ որ գաւառացիները շատ հնարամիտ մարդիկ կը գտնուին, երբ խնդիրը Առաջնորդ մը կամ ուսուցիչ մը ճամբելու վրայ ըլլայ։ Թէ Առաջնորդ մը ինչպէ՞ս կը ճամբեն, արդէն իսկ գրած եմ ասկէ առաջ. նոր իրողութիւն մը այս անգամ առիթը կուտայ ինծի ներկայացնելու այն միջոցները՝ զորս կը գործածեն ուսուցիչ մը ճամբելու համար։

Կարծեմ աւելորդ է ըսել թէ գաւառ գացող ուսուցիչը, որչա՜փ ալ բարձր ըլլայ իր կարողութեան ու հմտութեան աստիճանը, միշտ ընդհանուրին համակրութիւնը չէ՛ որ կը յաջողի վայելել։

Շատ դժուար խնդիր մըն է ասիկա, և չեմ կարծեր որ ո՛ և է մէկը կարենայ այդ տեսակ բաղդի մը արժանանալ։

Ու տեսէք ինչո՛ւ։

Գաւառային ամէնէ կեդրոնական քաղաքներէն մինչեւ ամէնէն անշուք գիւղին մէջ դպրոցն ու եկեղեցին շրջապատուած են բոլոր այն անձերէն, որոնք քիչ շատ ազդեցիկ հանգամանք ունին համայնքին մէջ, և որոնք երբ ըսէ ազգային կ'ուզեն իրենց առանձին դերն ու ձայնը ունենալ դպրոցական կամ եկեղեցական ամէն խնդրի մէջ։

Եւ որովհետեւ բնաւորութիւնն ու նախասիրութիւնները մարդէ մարդ կը տարբերին միշտ, անոնցմէ իւրաքանչիւրը կ'ունենայ իր առանձին մտածելու, գործելու և ըմբռնելու կերպը, ինչպէս նաեւ հաստատ համոզում մը թէ ի՛ր մտածածն է ամէնէն խելքի մօտիկը, թէ ի՛ր գործելու կերպն է ամէնէն օգտակարը, և թէ վերջապէս ի՛ր ըմբռնումն է ամէնէն հիմնաւորը։

Ուսուցիչը որ այդ մարդոց մէջ կ'իյնայ, պէտք է ամէնուն ալ յարմարի, ինչ որ անկարելի է ո՛չ թէ միայն քիչ շատ արժանապատուութիւն և իր անձին նկատմամբ գիտակցութիւն ունեցող մարդուն, հապա նաեւ անոնց համար ալ՝ որոնք ուսուցչական պաշտօնը ընդգրկած օրերնուն իրենց նշանաբան ընտրած են քծնիլ, շողել, համակերպիլ ամէն նուաստութեան, և չերեւակայուելիք ստորնութիւններ յանձն առնել։

Աս է պատճառը որ գաւառային վարժարաններու շուրջը հակառակութիւնները երբեք պակաս չեն ըլլար. աս է պատճառը որ գաւառ գացող ուսուցիչ մը երբեմն նոյն իսկ տարուան մը չլրացած ալ հրապուրուած՝ իր տեղը կը վերադառնայ։

* * *

Եւ արդէն անկարելի է դիմանալ։

Ուսուցիչը:—խօսքս անոնց վրայ է անշուշտ որոնց քով արժանապատուութիւնն ու պաշտօնին գիտակցութիւնը չեն պակսիր,—եթէ երբեք վարժուած է այդ երեւոյթին, առաջին օրէն պիտի աշխատի կապուիլ բոլոր անոնց՝ որոնք կա՛մ իրեն գաղափարակից են, և կա՛մ կրնան դիւրաւ համոզուիլ։

Բայց միւսները հանգիստ չեն թողուր։ Անոնցմէ իւրաքանչիւրը կ'ուզէ իր ըմբռնումը առաջ քշել, և ի զուր ուսուցիչն ու իրեն յարած մարդիկը կը մաքառին։ Շատեր իրենց զաւակները կը քաշեն դպրոցէն, ուրիշներ օտար վարժարան կը ղրկեն, և երբ այս շա՛տ սովորական արդիւնքներով ալ չկարենան խօսքերնին քալեցնել, ձեռք կ'առնեն իրենց պահեստի միջոցները, զորս կ'արժէ արձանագրել։

Այդ պահեստի միջոցները ուրիշ բան չեն՝ եթէ ոչ երեք որոշ ու ծանր ամբաստանութիւններ՝ որոնք կուպրի պէս կը կպչին ուսուցչի մը ճակտին։

Սկիզբէն, երբոր խնդիրը տակաւին մեծ համեմատութիւններ չէ՛ առած, ուսուցիչը անկարող կը հռչակուի, նոյն իսկ եթէ Սողոմոն Իմաստունին քովէն եկած ըլլայ։ Թղթակիցները իրար կ'անցնին, լրագրութիւնը արձագանգ կ'ըլլայ, և խնդիրը քանի մը ամիս կը տեւէ, շատ հեղ առանց արդիւնք մը տալու։

Ասոր կը հետեւի երկրորդ ամբաստանութիւնը։ Օրին մէկը, անկրօն է կ'ըսեն ուսուցչին համար, հոգ չէ թէ մարդը եկեղեցիէն դուրս չելլէ օրն ի բուն։ Միեւնոյն խաղը նորէն. թղթակիցներու նոյն իրարանցումը, մամուլին նոյն հրատարակութիւնները, և ասիկա մինչեւ այն օրը, ուր խնդիրը վերջ ի վերջոյ կը սկսի ձանձրոյթ միայն պատճառել։

Եւ ահա այն ատեն է որ վերջին ու վճռական միջոցը մէջտեղ կը դնեն։ Առտու մը կանուխ, տեղւոյն մէջ գլուխ կը ցցէ թէ ուսուցիչը անբարոյական է, և թէ աս կամ ան խայտառակութիւնը գործած է վարժարանին մէջ։ Կարծեմ հարկ չկայ ըսելու թէ անբարոյականութեան ամբաստանութիւնը գաւառացիներուն համար մէկն է անոնցմէ՝ որոնք ամէնէն աւելի կը բանին, որոնց ամէնէն աւելի կարեւորութիւն կը տրուի։ Ուսուցիչը եթէ բան գործ չունի, թող չորս հովերուն պոռայ կանչէ թէ ինք ամուսնացած է, թէ կինը իրեն հետ կը գտնուի, թէ զաւակներ ունի, և թէ վերջապէս ի՛նչ արդարացում որ կրնայ մէջտեղ դրուիլ տեսակ պարագայի մը մէջ։ Ոչ ոք կը հաւատայ իրեն. նոյն իսկ իր համակիրներէն շատեր կը հեռանան իրմէ և լրագիրները շատ աւելի խիստ լեզուով մը կը դատապարտեն զինքը։ Մանաւանդ որ միւսներն ալ պարապ չեն մնար, և իրենց ամբաստանութեան ուժ տալու համար չեն վարանիր ամէն վատութիւն յանձն առնելու։ Շատ հեղ աղջիկ մը,—ընդհանրապէս իրենցմէ մէկուն աղջիկը,—վախցնելով և կամ ուրիշ ո՛ և է միջոցով մը ուղղակի դատախազ կը կանգնեն ուսուցչին դէմ, անոր ըսել տալով թէ ուսուցիչը այսինչ օրը, այսինչ տեղը և այսինչ ժամուն (այսինչ բանը) ըրեր է իրեն, կամ ընել ուզեր։ Ու ձեզի կը ձգեմ դատել թէ մարդ ի՛նչ տեսակ բարոյականի մը տէր պէտք է ըլլայ, պզտիկ տարիքի մէջ եղող իր իսկ աղջկան այդ այսինչ բաներուն գաղափարը ներշնչելու համար։

Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, ամբաստանութիւնը չի կորսնցներ իր վճռական հանգամանքը, և ընդհանուր ամօթի ու խայտառակութեան մէջ, ուսուցիչը կը պարտաւորուի պաշտօնը թողուլ, և բեռները շալկելով հեռանալ այդ տեղէն։

* * *

Պոլսոյ մօտակայ քաղաքներէն մէկը, այս վերջերս ճիշդ նմանօրինակ խնդիր մը ունէր իր վարժարանին շուրջը։ Հազար աղաչանքներով հազիւ կանչուած տնօրէն-ուսուցիչ մը ճիշդ միեւնոյն ամբաստանութեանց կ'ենթարկուի յաջորդաբար, բնականաբար վերջինին տեղի տալու պարտաւորուելով։

Նախ անկարող է կ'ըսեն։ Ուսուցիչը պէտք եղածէն աւելի կարողութիւն ցոյց կու տայ՝ հակառակ կարծիք մը գոյացնելու համար։

Ցետոյ անհաւատ է կ'ըսեն։ Ուսուցիչը կը սկսի բնաւ չբացակայիլ եկեղեցիէն։

Վերջապէս, օրին մէկը լուր կը տարածեն քաղքին մէջ թէ տնօրէնը վարժարանին աղջիկներէն մէկը համբուրեր է միւս աշակերտներուն ներկայութեանը։

Աւելորդ է ըսել թէ այս վերջին պարագան խնդիրը կը մեծցնէ։

Իրողութիւնը սա է սակայն, որ ուսուցիչը, դասական հարցումի մը տրուած գեղեցիկ պատասխանի մը վրայ, «ա՛ֆերիմ աղջիկս» ըսելով, իր գոհունակութիւնը յայտնած է եղեր համակրական մօտի պատակով մը, ինչ որ ամէն ուսուցիչ կ'ընէ իր աշակերտներուն, ըլլան մանչ կամ աղջիկ։ Մնաց որ, ինչպէս կը հաւաստեն, խնդրոյ առարկայ աղջիկը շատ պզտիկ տարիք մը ունի եղեր, բնաւ պէս անտրամադիր ո՛ և է կիրքի ծնունդ տալու։

Բայց այդ պարագային վրայ ոչ ոք կը մտածէ, ոչ ալ նկատողութեան կ'առնուի մարդուն արդէն իսկ ամուսնացած և զաւակներու տէր ըլլալը։ Ու գործը անտեղութեան կը հասնի որ ուսուցիչը կը պարտաւորուի հրաժարիլ, թէեւ, աւելի խելացի իրեն բաղդակից պաշտօնակիցներէ, առանց վարանելու դատական միջոցներու կը դիմէ. բոլորովին մէջտեղէն վերցնելու համար ամբաստանութիւն մը՝ զոր այդչափ անհեթեթութեամբ կ'ուզէին վրան բեռցնել։

Եւ ահա այսպէս է որ գաւառացիները ուսուցիչ մը կը ճամբեն։

Հնարամիտ մարդիկ վերջապէս։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԶԻԿԶԱԿ ՆՕԹԵՐ

ԴԱՏ ՄԸ(*)

Տեսարանն է, Ֆրանսա, Սէնի դատարանին մէջ. ժողովականներ, փաստաբաններ, հանդիսականներ, քարտուղարներ։

ՆԱԽԱԳԱՀ, Քարտուղարին, կարդացէք տեղեկագիրը։

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ, ոտքի վրայ, բարձր ձայնով,—«Գրավաճառ Պ. Լըմէր, ասկէ քանի մը տարի առաջ, ծանօթ հեղինակ—վիպասան Պր. Բոլ Պուրժէի հեղինակութիւնը եղող Աշակերտը անուն վէպին տպագրութեան, թարգմանութեան, և կրկին տպագրութեան ամէն իրաւունք, հեղինակին հետ համաձայնութեամբ մը, իրեն վերապահած ըլլալուն հակառակ, վերջերս Պր. Պուրժէ, առանց տեղեկացնելու իր գրավաճառին, կ'արտօնէ հայ թարգմանիչ մը, Պր. Զիֆթէ–Սարաֆը, Աշակերտը անուն վէպը հայերէնի թարգմանելու, ինչ որ կնքուած կանոնագրութեան մը տրամադրութիւններէն բոլորովին դուրս է, և ծանր պատասխանատուութիւններու տակ կը ձգէ Պր. Բոլ Պուրժէն, երբ զեղծող մը իր դաշինքին, որուն համար գրավաճառ Պր. Ա. Լըմէր բողոքելով իրեն դէմ եղած զեղծումին, օրինական տուգանքը կը պահանջէ, դատարանին իրաւարարութեանն։»

ՆԱԽԱԳԱՀ, Պուրժէի փաստաբանին՝ Պր. Լապօրիի դառնալով.—Պր. Լապօրի՛, օրէնքը զեղծումով մը կ'ամբաստանուիք. ի՞նչ առարկութիւն ունիք տեղեկագրին, կամ ամբաստանագրին ոեւէ մէկ կէտին։

ԼԱՊՕՌԻ.—Պր. Նախագա՛հ, Պր. Բոլ Պուրժէի և գրավաճառ Պր. Ա. Լըմէրի միջեւ կնքուած պայմանագրութենէն մը տեղեկանալով, պաշտօնապէս կը յայտարարեմ թէ, Պր. Պուրժէ բոլորովին զրկուած է իր վէպին թարգմանութեան կամ կրկին տպագրութեան միջամտելու իրաւունքէն։ Բայց նկատելով որ տպագրիչներու և հեղինակներու միջեւ գոյութիւն ունեցող այս տեսակ պայմանագրութիւն մը, մեր երկրին և քանի մը դրացի երկիրներու սահմաններուն մէջ միայն կ'ամփոփուի, Պր. Բոլ Պուրժէ, երբե՛ք չի կրնար դրժող մը համարուիլ իր ստորագրած պայմաններուն, թարգմանութեան համար արտօնութիւն մը տուած ըլլալուն իր «Աշակերտը» վէպին հայ թարգմանիչի մը, Պ. Զիֆթէ–Սարաֆի։ Եւ իրաւախոհական այս անդրդուելի պայմաններուն մէջ, պաշտպանելով, Պր. Բոլ Պուրժէ, չի կրնար ո և է կերպով պատասխանատու նկատուիլ, իր այդ օրինազանցութեան համար։

ՆԱԽԱԳԱՀ. Պր. Ա. Լըմէրի փաստաբանին՝ Պր. Միշէլ Տիւռուայի դառնալով, ի՞նչ կ'ըսէք, Պր. Տիւռուա, ձեր հակառակորդին առարկութիւններուն։

ՏԻՒՌՈՒԱ.—Պր. Նախագա՛հ, հիմնուելով սա սկզբունքին վրայ թէ, Պր. Բոլ Պուրժէ իր Աշակերտը վէպին թարգմանութեան և հրատարակութեան իրաւունքները, օրինաւորապէս ստորագրուած պայմանագրութեամբ մը, ծախած է գրավաճառ Պր. Ա. Լըմէրի, և հակառակ այդ պայմանագրութեան արձանագրած անկարելիութիւններուն, Պր. Պուրժէի, վերջերս, ինքն իր գլխուն, իր վէպին թարգմանութեանը համար հայ թարգմանիչի մը արտօնութիւն տուած ըլլալը կրնայ ամէն կերպով տարօրէն նկատուիլ, նոյն իսկ Ֆրանսայէ դուրս, Չիլիի ամէնէն հեռաւոր մէկ անկիւնին համար, և նկատելով որ, նոյնպէս, Պր. Պուրժէի հայ թարգմանիչի մը՝ իր վէպը հայերէնի թարգմանելու արտօնութիւն տուած ըլլալը կրնայ, Ֆրանսայի տպագրիչը շատ մը վնասներու ենթարկել, վէպին հայերէնի թարգմանուած ըլլալովը, բնագիրը կարդացող հայ ընթերցողներէն եօթը-ութը հազար մը պակսեցնելով, այո՛, Պր. Նախագահ, այս բոլոր անհերքելի նկատումներով, Պր. Պուրժէ օրէնքին անսաստած կը համարուի և հետեւաբար պարտական դրամական տուգանքի մը, 75,000 Ֆր., ինչպէս որ իրաւարարական օրէնսգիրքին 178րդ համարը կը տրամադրէ, և զոր հակառակորդս կրնայ ինծմէ աւելի գիտնալ։

ՆԱԽԱԳԱՀ, Լապօրիի դառնալով, ի՞նչ կ'ըսէք Պր. Լապօրի։

ԼԱՊՕՌԻ.—Պր. Նախագա՛հ, Պր. Պուրժէի Աշակերտը անուն վէպը հայերէնի թարգմանուած ըլլալուն մէջ, Պր. Տիւռուա, մեր հակառակորդը, անգին վնաս մը կ'ենթադրէ գրավաճառ Պր. Ա. Լըմէրին, մտածելով որ Աշակերտին բնագիրին մէջ կարդալու փափաքող եօթը-ութը հազար Հայերու թիւ մը, այդ վէպին հայերէնի թարգմանուած ըլլալուն համար, զայն իր թարգմանութեանը մէջ պիտի կարդան։ Մինչդեռ, Պր. Նախագա՛հ, սարսուռ հերքում մը տուած ըլլալու համար այս բոլորովին ձրի ենթադրութեան, դատարանի անդամներուն, այս ժամուս, պիտի ներկայացնեմ նամակ մը, նոյն ինքն հայ թարգմանիչէն ստացուած, և Աշակերտին հեղինակին Պր. Բոլ Պուրժէի ուղղուած սրտաշարժ նամակ մը, որ ամէն բան բացայայտ մէջտեղ պիտի դնէ, ջնջելով ամէն ենթադրութիւն։ Բորթ Ֆեօյլէն նամակ մը հանելով; Ահաւասիկ, Պր. Նախագահ, այդ նամակը։ Կը կարդայ.

«11 Յուլիս, 1901, Կ. Պոլիս

«Մեծանուն Վարպետ,

«Ձեր Աշակերտը վէպը թարգմանելու առաջին առիթովս իսկ, գրած մէկ նամակիս իբր պատասխան ձեր ինծի շատաշատ յղած շնորհակալութիւնները քաջալերութիւն մը եղած էին ինծի անմիջապէս թարգմանելու Աշակերտը, և թարգմանութենէն օրինակ մը շնորհաւորելու։ Բայց, Սիրելի Վարպետ, ցաւով կու գամ ըսել ձեզի այս անգամ որ, թարգմանութեանս հրապարակ հանուելէն չորս-հինգ ամիս ետքը, ցաւագին ներգործողութիւնը ունեցայ տեսնելու որ, ան դեռ շատ հեռու էր հասկնալի ըլլալէ մեր ընթերցողներէն,—անսուր պարագայ մը, զոր անկեղծ համեստացուցութիւնով մը, և դառն ամօթով, կը կանխաստուածեմ։ Երեւակայեցէք որ դեռ Աշակերտէն ութը հատ միայն ծախուած է։ Ցաւալի չէ՞ ասիկա, մեծ վարպետ։

«Ամենաանկեղծ պաշտումիս և խորին յարգանքներուս նախահաւատարիմ կանխամատուցանելով, Ձեզի անձնուէր,

«Օ. ԶԻՖԹԷ-ՍԱՐԱՖ»

Հիմա, Պր. Նախագա՛հ, խնդրոյ առարկայ եղող վէպին թարգմանիչին կողմէ իսկ յայտնուած այս բացորոշ իրողութեան վրայ, չեմ կարծեր թէ Պր. Լըմէր և իր փաստաբանը, անխուսափելի մնալու պէտքը կը զգան իրենց պնդումին մէջ, քանի որ այսքան պարզ կերպով կը ներկայանայ անտեղութիւնը ինքնին անարժէք իրարանցումի մը, իրարանցում մը, որ, նոյն իսկ, իր օրինական սահմաններուն մէջ գտնուելու առաւելութիւնն անգամ չունի։

ՆԱԽԱԳԱՀ, Տիւռուային, պաղարեամբ, Ըսելիք մը՞։

ՏԻՒՌՈՒԱ ապշահար, քորովելով եւ ձայնին մէջ պարտուողի դողդղացող շեշտով մը, Պր. Նախագահ, այս անսպասելի յայտնութեան առջեւ, պէտքը կը զգամ մտածելու քիչ մը, որովհետեւ խնդիրը բոլորովին տարբեր հանգամանքով մը կը ներկայանայ հիմա, իր ծրագրուած վիճակէն։ Բայց պէտք չունիմ վարանելու, ըսելու համար անմիջապէս թէ, քանի որ մեր այս դիւրագրգիռ մտատանջութիւնը շատ անարժէք փաստի մը կը կրթնի, այնպէս որ Աշակերտին հայերէնի թարգմանուած ըլլալը, Պր. Զիֆթէ Սարաֆի այդ նամակէն դատելով, ո և է վնաս չի պատճառեր Պր. Լըմէրին, պաշտպանելիս կողմէ պաշտօնապէս կը յայտարարեմ թէ, դատը այս վայրկեանէն կը դադրի գոյութիւն ունենալէ և բացարձակապէս չեղեալ կը նկատուի։

ՆԱԽԱԳԱՀ.— Կ'ընդունի՞ք, Պր. Լապօրի։

ԼԱՊՕՌԻ, հեգնականօրէն, Մերժելով այս տարօրինակ զաւեշտականութեան վրայ, բնաւ պատճառ մը չեմ տեսներ չհամակերպելու այս ելքին։

ՆԱԽԱԳԱՀ.— Ստորագրեցէք ուրեմն, Պր. փաստաբաններ։

Կը ստորագրեն։

ՆԱԽԱԳԱՀ, ոտքի ելած, խնդալով, խաղաղութիւնով երթաք, Պարոններ, խաղաղութիւնով երթաք։

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Երուսաղէմ՝ այսօր. — Վսեմ. կառավարչին գործունէութիւնը. — Կառավարական պաշտօնատուներ. — Դպրոցներ. — Թանգարան բրեկոցարաններ. — Հրաւէր։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 23 Յուլիս 1901

Երբ կ'ըսենք Երուսաղէմը այսօր, պէտք է հասկնանք Երուսաղէմ իր փոշիներուն մէջ, փոշիներ՝ որոնց նմանը չեմ կարծեր թէ տեսնուած ըլլան ուրիշ տեղեր։ Հեղձուցիչ են մերինները՝ որ ձմեռն ալ աղբաւութենէն արդէն երես գտած, կարծես կատղեցան այս տարի՝ ալիքի նման մօղելով սիրուն Երուսաղէմի վրայ՝ որուն երեսը կը ճերմկցնեն։

Այս տարի շէնքեր չեն կառուցուիր, բայց բլաններ կը կազմուին՝ որ յառաջիկային պիտի ձեռնարկեն Աստուծոյ Բաղդը. նոյն բլանները պէտք է խմոել նաեւ բարոյական շէնքերուն համար։ Հիմայ ազգ և ազինք իրենց ուխտաւորներուն կը սպասեն՝ ինչպէս ցամքած ջրհորներն ալ՝ անձրեւներու առատութեան։ Այս առթիւ կը յիշենք Սողոմոնեան աւազանները՝ որոնց ծաղիկները՝ եթէ անգութ ձեռքերու չեն հանդիպած, ջուրի պակասութենէն զատած են իրենց դժբախտութիւնը, իսկ ձիթենիներ... մի՛ հարցնէք, անոնք բոլորովին ամլութեան դատապարտուած են՝ կորսնցնելով իրենց նշանակութիւնը։

Առեւտրական ասպարէզը՝ որուն մէջ ամենամեծ դերը Իսրայէլի զաւակներուն բաժինն է, արդէն, հո՛ս, ձմեռը, ուխտաւորի առտեն, օգնութեամբ կը սառի, ուստի այս մասին բան մը չենք կրնար ըսել. բայց ի՛նչ որ ալ ըլլայ, մեծ գործունէութիւն մը կրնայ ցոյց տալ, եթէ՝ ինչպէս ուրիշ տարիներ, այս տարի ալ գտնուէին զբօսաշրջիկներու խմբակներ՝ որոնց բարեպաշտիկ սովորութիւն կարծեմ արգելք եղան սա՛ քարանթինաները։

* * Գալով կրօնական յարանուանութեանց, առայժմ և ո՛չ մէկ կողմէ ձայն ձուն չկայ... է՛հ, ջերմ մը սա՛ Ասորիները՝ չփոխած տեղը պէս, լռելանութիւններ ընելու ելեր են և կ'ուզեն մէջտեղ մէջ բան որսալ... բայց, հոգ չէ՛, սա՛կ նա՛կ, անոնք ալ իրենց տեղը կը նստին, իսկ պապական շրջաբերականը Հակերակցութեանց Օրէնքին վրայ՝ այստեղի կաթոլիկ միաբանութիւններու բնաւ հեղութիւն չի պատճառեր։ Արդէն Երուսաղէմ ինքնին մեծապատ մըն է բաբելոնական՝ ուր ամէն ազգի հոգեւոր միաբանութիւններ հաւաքուած են... իրար չհասկնալու պայմանաւ, ու փախստեան պէտք չունին։

* * Եթէ Երուսաղէմ ունի այսօր ուրախանալու պատճառ մը՝ գործօն, համակրելի ու առողջավայր կառավարիչ մը ունենալն է։ Ն. Վսեմութիւնը որքան երիտասարդ՝ այնքան զգաստ ու խոհուն, միշտ սիրալիր համակրութիւն մը կը տածէ Երուսաղէմի համայնքին վրայ։ Ջուրի չգոյութիւնը ծանօթ է արդէն և բնակիչներուն այդ մասին կրած տառապանքը մեր նախորդ թղթակցութիւններով բացատրուած։ Ն. Վսեմութիւն քաղաքս ժամանած օրէն իր մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ ըրաւ ջուրի տագնապելու խնդիրը։ Նախ՝ իր վարձու բռնած բնակարանին մէկ քանի ջրհորները բանալ տալով, շրջակայ բնակչաց—աղքատներուն անշուշտ—տրամադրութեան տակ դրաւ. քաղաքիս թաղականութեան հետ միշտ խորհրդակցելով՝ աշխատեցաւ ո՛չ թէ վերացական մտածմունքներով՝ որոնք քաղաքացւոց անմիջական պէտքը չէին կրնար յագեցնել, այլ իրական բան մը առաջ բերելու գէթ առժամեայ, որ նպաստաւոր ըլլայ տեղական անմիջական պահանջին։ Անձամբ գնաց այցելեց մօտակայ աղբիւրները և յարմարագոյնը գտաւ «Փիլիպպոս–Աղբիւրը» որ չորեկտուր կէս ծանր գէթ դիրքէ կէս քիլոմէթր վեր կը բարձրանայ՝ լերան մը գագաթին վրայ՝ Երուսաղէմէն, երկաթուղիի գծով 10 քիլոմէթր հեռու. բարեկեցութեան մասին Ընկերութեան հետ՝ որ համաձայնած է օրական բաւականաչափ ջուր բերել քաղաք և այսպէս, առժամապէս, գոնէ մինչեւ նոր անձրեւներու առաւ, փրկեց քաղաքին աղքատները ջուրի անտանելի տագնապէն, մէկ տիկը մէկ մեթլիքի (10 փարա) բռնելով կառավարութեան կողմէ։ Արդէն հորուած դատակորդը իր ջուրի պէտքը կը հոգայ որ և է միջոցով. հետեւաբար անցա՛ծ է այլ եւս ջուրի տագնապը։ Այսուամենայնիւ Վսեմ. Կառավարիչը չէ մոռցած երբեք հիմնական ու տեւական կարգադրութեան մը անհրաժեշտ պէտքը՝ զոր կը յուսանք պիտի լրացնէ, անմոռաց յիշատակ և բարեբեր գործ մը թողլով Երուսաղէմի։

—)(80)(—

ԹՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ԺԳ

Թիկնաթոռի մը վրայ նստուած զինուորական համազգեստը հագած, գլխարկը գլուխը դրաւ վճռական ու շարժում մը ընելով՝ դուրս ելաւ։ Սէվրաքի բնակած փողոցը զառիթափ մըն էր, որուն երկայնքը կը գտնուէին՝ Սպանիացիներու կողմէ 1700ին շինուած պատնէշներ։ Թուխ աղիւսէ պատերուն մէկ մասը փլփլած ու աշնան հեղեղներէն քշուած էին։ Հերձիներու ստեր կը բարձրանային փլատակներուն մէջէն։ Պատերուն ստորոտը անձուկ փոխո խոտերուն մէջ կ'արածէին այծեր, պահապանութեամբ փոքրիկ խափշիկուհիի մը, որ գոյնզգոյն կերպասներէ շինուած զգեստ մը հագած էր։ Արաբական խորը, փայլատակ անկեան մը մէջ հաստատուած էր չուանագործ մը։ Կանեփի թելերը կ'երկարէին անիւին վրայ, միօրինակ աղմուկ մը հանելով։ Նեղ գռիհներ, զով ու մթին, երկու չորս տուներու մէջ սեղմուած էին, որոնց մէջ արեւելեան մեղկութիւն մը կը տիրապետէր խոր լռութեան մը հետ։ Ծաղկոտ դէմք մը՝ նմանուելու Հրեայի մը տան պատուհանին մէջ, երբ Սէվրաք հանդէպ կ'անցնէր։ Վարագոյրը կը շարժէր փափուկ ու թեթեւ ձեռքէ մը ու ծլլան բերան մը, զուտ սեւ աչքեր կ'երեւցային կէս մթութեան մէջ։ Սէվրաք գլխահակ կ'անցնէր՝ առանց չորս դին դիտելու։ Ու մտաներու ճարճատում մը, բամբակի չոր աղմուկով, լսելի եղաւ, ու վարագոյրը վար իջաւ։

Բերդը անգիտակցօրէն յառաջանալով նեղ փողոցներու ցանցի մը մէջէն, Մալօֆի ծառուղին հասաւ և անկէ ալ ուղղակի Բերդին հրապարակը։ Հոն մեծ տուն մը դրան առջեւ կանգ առաւ, որուն վրայ եռագոյն դրօշ մը պարզուած էր։ Պահակ զինուոր մը կեցած էր դրան առջեւ ու պատգամաւոր զինուորի մը հետ կը խօսէր, որ նստարանի մը վրայ բազմած էր անդորր մարդու մը կերպարանքով։ Պահակ զինուորը Սէվրաքը տեսնելուն պէս՝ իսկոյն բարեւ կեցաւ, մինչ միւս զինուորն ալ ոտքի ելլելով ձեռքը գլխարկին տարաւ։

—Զօրավարը տո՞ւնն է, հարցուց Սէվրաք։

—Այո՛, հրամանատար, պատասխանեց պատգամաւոր զինուորը։

Ու Սէվրաքի առջեւ իյնալով՝ զինուորը դէպի գաւիթը առաջնորդեց զայն ու ընդարձակ պարտէզին վրայ նայող դուռ մը բացաւ։

Պարտէզին մէջ, կարմիր տարատ մը և ճերմակ ժաքէթ հագած ու խոշոր գլխարկ մը դրած մարդ մը, որ մարմնով յաղթանդամ ու կլորակ դէմք մը ունէր, հայրական խնամքով կը վերցնէր այն ապակեդարանները, որոնց տակ կը գտնուէին սնանելի սեխեր, պարարտ աղբով մը սնուցուած։ Մարդուկը փորձառու ձեռքով մը կը շօշափէր սեխերուն կեղեւը, գոհունակութեան մրմունջներ արձակելով՝ երբ անոնց մէջ հասունցածները հանդիպէր։ Հրամանատար Սէվրաքի ոտնաձայնը առնելուն պէս՝ մարդը ետին դարձաւ ու Բիճեր տեսնելով՝ բարեկամական շարժում մը ըրաւ։

—Ա՛հ, դուք էք Սէվրաք, եկէք նայեցէք բարեկամս սա հրաշալի պտուղները, ըսաւ խոշոր մարդը։ Սեխի զուտ տեսակ մը, զոր մեծամեծ ճիգերով կրցի առաջ բերել այս կլիմային տակ. կը յուսամ թէ Ալժէի ծաղկեմշակութեան ցուցահանդէսին մէջ մրցանակը պիտի շահիմ։ Միթիճայի սեխերը կը գովեն, բայց անոնք իմ արտադրութեանս քով բան մը չեն արժեր։ Տեսէք սա սեխը, տասերկու լիտր կը կշռէ և ծիրանի պէս շաքարահամ է։ Բայց ի՞նչ բանի կը պարտիմ ձեզ տեսնելու հաճոյքս։

Ու իր աղբով աղտոտած ձեռքերը խօթելով ցնցոտին մէջ, խոշոր մարդը քանի մը քայլ առաւ դէպի Սէվրաք, որ յարգանօք քիչ մը հեռուն կեցած էր։

—Զօրավա՛ր, եթէ հաճիք աչք մը նետել սա թուղթին վրայ, իմ հոս գալուս պատճառը պիտի հասկնաք...

Խոշոր մարդը մէկ ձեռքով առաւ այն նամակը զոր Սէվրաք իրեն կ'երկարէր ու միւսովը ակնոցը տեղաւորեց քթին վրայ. արագ ակնարկ մը նետելէ յետոյ, ըսաւ.

—Հրամանատա՛ր, դարձի հրաման մըն է աս... շատ հաւանօրէն, կեղծուած արձակուրդ մը։

Տխրեւն զինուորականը խիստ կերպարանք մը առած էր հիմա. իր կարծր պեխերը կը ծամէր՝ մատներուն մէջ դարձնելով պաշտօնաթուղթը. Մէկ վայրկեանի մէջ, այդ բարի ծաղկեմշակը իր զինուորական խիստ կերպարանքը առնելով, յարեց.

—Հրամանատա՛ր, ինչպէս կ'ըլլայ որ դուք արձակուրդի պէտք ունենալով, բարձրագոյն իշխանութեան կը դիմէք։

(Շարունակելի)

*** Ն. Վսեմութիւնը ո՛չ սակաւ իր ուշադրութեան առարկայ ըրած է Նախակառավարական Պաշտօնատան մը գոյութիւնը՝ յարմարագոյն տեղւոյ մը վրայ։ Հին պաշտօնատուն մը՝ թերեւս դարաւոր քաղաքիս ժամանակին հնութեանց մէջ, հեռու եւ բնակութեանց խճողումներու մէջ սեղմուած, պաշտօնէական եւ ժողովրդական երթեւեկներուն ո՛չ դիւրամատչելի, զգալի ըրած էր, շատոնց, նորի մը կառուցման կարեւորութիւնը։ Ն. Վսեմութիւնը ձեռնարկած է այս գործին ալ։ Ոմանք կ՚ըսեն թէ՝ մտադրութիւն կայ Դաւիթ Աշտարակէն ներս՝ ընդարձակ տեղւոյն վրայ հիմնել, որ իր դիրքովը քաղաքիս ամէնէն օդասուն վայրն է՝ Սիոնի դարաւանդին վրայ՝ որ միանգամայն դիւրամատչելի է ժողովրդեան, իսկ ոմանք կ՚ըսեն թէ՝ Նիկոփորի բարձանց վրայ, սակայն դեռ որոշ վախճանի մը չէ յանգած խնդիրը։

Տեսնենք թէ այս մասին Կ. Պոլսոյ ձեռնհաս պաշտօնէութեանց հետ եղած թղթակցութեանց հետեւանքը ի՛նչ պիտի ըլլայ։

*** Տեղւոյս Ժառանգաւորաց վարժարանին հետ քաղաքացի Հայոց երկսեռ վարժարանները կէս մը դադրեցուցած են իրենց դասընթացքը։ Ամէն տարի հարցաքննութիւններէ ետքը, անմիջապէս արձակուրդ կ՚ըլլար, այս տարի տարբեր ձեւ մը առաւ։ Քննութիւններէն ետքը դասերը դեռ կը շարունակեն եւ պիտի շարունակեն մինչեւ յառաջիկայ շաբաթ օրը, յուլիս 28, որմէ ետքը ամիս մը արձակուրդ պիտի տրուի, իսկ թէ նոր շրջանը ինչպէ՞ս պիտի սկսի, ահա՛ խնդիր մը՝ որուն լուծմանը կը սպասէ ամէն ոք։

Ինչպէս գրած էի, օգոստոսի մէջ կը սպասուին նոր վարժուհին ու նոր դասատուն, որոնց հոս ժամանելէն ետքը կարելի պիտի ըլլայ որոշ գաղափար մը յայտնել։ Դպրոցներու Սրբազան տեսուչը այս պահուս Եաֆա կը գտնուի՝ ուր գացած է իր վատառողջութիւնը դարմանելու համար։ Տ. Սահակ Սրբազան, լուսարարապետ պաշտօնեան է Ս. Յակոբեանց Ուխտին՝ իր պաշտօնին մէջը, եւ հիմա ծանրաբեռնուած է տեսչական պաշտօնով ալ, եւ սակայն, դպրոցներուն համար յատուկ տեսչի մը գոյութիւնը անհրաժեշտ է։ Տ. Սահակ Սրբազան ինչ որ ալ ըլլայ, ի հարկէ, իբրեւ եպիսկոպոս իր երկնաւոր Թագաւորականին օրէնքին հետեւող մը պարտի ըլլալ—«կամ զմին ատիցէ եւ զմիւսն սիրեսցէ»— այս բարձրաձայն ճշմարտութեան դէմ մարդ ո՛րքան ալ անձնուէր ըլլայ, կուգայ ժամանակ՝ ուր կը սահմանուի պահ մը զանցառու գտնուիլ, եւ դպրոց մը կը նմանի այն տեսակ հիւանդի մը՝ որուն խնամքը վայրկեաններու վրայ չափուած է եւ վայրկեան մը զանցառութիւնը կրնայ ծանր հետեւանքներու առաջնորդել հիւանդ արարածը։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը իր բարձր հեղինակութեամբ ի հարկէ փութով տնօրինութիւն մը պիտի ընէ դպրոցի տեսչի մը մասին, որ միանգամ փրկութիւնը պիտի ըլլայ Տ. Սահակ Սրբազանի ապագայ ծանր պատասխանատուութենէ մը։

*** Գալով նոր բացուած Թանգարան-ընթերցարանին, մենք շատ կանխահաս կը նկատենք ազգային թերթի մը թղթակցին կարծիքը։ Տ. Սեդրակ Վարդապետ Սամուէլեան, որուն ձեռնհասութեան վստահեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ վանական Տնօրէն Խորհուրդը այդ նոր հաստատութեան տեսչութիւնը, յաջողեցաւ կատարել ձեռնհասութեամբ մը կարգի կանոնի բերել Թանգարան—ընթերցարանը. չենք կարծեր որ շուտափոյթ թափով մը յանկարծ ելէ հրաժարի իր պաշտօնէն, եւ ինչո՞ւ, եթէ ցարդ կանոնագիր մը չէ յանձնուած իրեն, եթէ պաշտօնական բացում մը չէ կատարուեր, եթէ իր պաշտօնին պահպանիչը չէ կարդացուեր, անշուշտ ինքը չէ պատասխանատուն։ Լաւ է անագան քան երբեք—սկզբունք մըն է այս, մանաւանդ վանքերու սկզբունք, եւ ինչո՞ւ անագանի մը փութացումը խնդրելու տեղ, դեռ պահպանիչը չառած ճոգւոցն ճանցուցը կարդալ տալ իր պաշտօնին գլխուն։ Անշուշտ վանական Տնօրէն Խորհուրդը պիտի փութայ այդ կանոնագրին հետ բացումն ալ կատարել՝ քանի որ խնդիր մըն է եղած եւ օրինաւոր պահանջ մը կարգը անցած։

*** Քաղաքիս Վսեմ. կառավարիչ Ճէվատ պէյ, մէկ քանի բարձրաստիճան պաշտօնեաներով հրաւիրուած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ այս իրիկուն, ժամ 11ին, Պատրիարքարանին մէջ ճաշելու։ Պատրաստութիւններ կը տեսնուին արժանաւոր կերպով ընդունելու Ն. Վսեմութիւնը։ Յաջորդիւ կը գրենք այս հրաւէրի մասին։

ՎՐՈԹԸ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Ղալաթա, Թիւնէլին բովը Մէրթէքյանի փողոց, Իղէթ Բաշա խանի կից, Թիւ. 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տաքսոմա եւ Թաւշեայ գորգեր, «քիլիմ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քարնիչներ, գետնի մուշամբաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԻՏՐԻԽՇՈՎԻ ՄԷՋ

Ֆրէտէրիք կայսրուհիին յուղարկաւորութիւնը.—Նախնական ու սրտայոյզ յուղարկաւորութիւն.—Զանգով թափօր։

Քրոնպէրկ, 10 օգոստոս.—Իր պարզութեանը մէջ խիստ սրտայոյզ արարողութիւն մը, այս իրիկուն, սկզբնաւորութիւնը եղաւ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին յուղարկաւորութեանը։ Ն. Վեհափառութեան մարմինը Քրոնպէրկի գիւղական մատուռը տարուեցաւ Ֆրիտրիխշովի դղեակէն՝ հաճոյալի բոյն մը թաղուած կանանչներու մէջ՝ Թաունուս հրաշալի լեռներուն ստորոտը։ Նախանցին ամէն կողմերէն, մանաւանդ Հոմպուրկէն, բազմաթիւ հետաքրքիրներ եկած էին՝ դիտելու արքայական թափօրը. եւ արդարեւ ցոյցը, պայծառ արեւին տակ, ամէն բան ուրախ երեւոյթ մը ունէր, առանց յիշեցնելու օրուան տխրութիւնը։ Երկիրը ինքն իսկ զուարթ կ՚երեւար. իր սեւ ու սպիտակ կոյմերովը, թարմէ բաւական հեռուն կանգնուած եւ ոսկեզօծ դրօշներով զարդարուն, աներեւակայելի կամարներով, աւելի հանդէսի մը համար պինուած ըլլալու երեւոյթը ունէր քան թէ յուղարկաւորութեան մը համար։ Ծառուղին երկու կողմերը կեցած էին Հիւսարներու 13րդ զօրագունդին զինուորները՝ սպիտակով բանուած սեւ կապոյտ համազգեստներով։ Ասոնց նիզակներուն ծայրը կը ծածանին փոքր դրօշներ՝ կէսը սպիտակ ու կէսն ալ սեւ։ Օթէլներու բաց դուռներէն կ՚երեւան զբօսաշրջիկներ՝ որոնք ծառերու զով հովանիին տակ ուրախ զուարթ կը ճաշեն, սպասելով դիտելու այն պատուհանները զորս մինչեւ երեք հարիւր Փր. վարձած են կայս. թափօրը դիտելու համար։ Իրիկուան ժամ 8ին, շարժում կը սկսի Վալտէրսէ մարէշալին ժամանմանը համար, որ այս առաւօտէն ի վեր Հոմպուրկ կը գտնուի եւ որ արդէն ճաշէն առաջ եկած է իր յարգանքները մատուցանելու Վիլհէլմ կայսեր։ Ֆրիտրիխշովի դղեակին մէջ սգաւոր տրուեցաւ, որուն մասնակցեցան կայս. ընտանիքին անդամները։ Այդ միջոցին հրաւիրեալները դղեակին դարպասը կը մտնեն եւ կեդրոնական ճամբուն մէջ կը հաւաքուին, սպասելով մեկնելու վայրկեանին։ Հետզհետէ գիշերը վրայ կը հասնի՝ իր մելամաղձութիւնը տարածելով հիանալի գիւղանկարին վրայ։ Կանանչազարդ կամարներու գագաթին վրայ ջահերը կը վառին՝ հրդեհի լոյսեր սփռելով ամբոխին վրայ։ Սրբազան ինքնամփոփումի մը մէջ ամէն ոք կը սպասէ թափօրին։ Ժամ 9ուկէսին զանգակները կը սկսին հնչել տխրագին։ Ջահերու լոյսովը Կէքսառորվէի զօրագունդէն ենթասպաներ իրենց ուսերուն վրայ առած դուրս կը հանեն դագաղը որ կարմիր ու սպիտակ կերպասով պատած է եւ վրան կայ ոսկեայ թագը։ Տասնըվեց հասարակ հսկաներ, պարտէզպին պահակներուն մէջէն կը տանին այդ պարզ բայց փառաւոր դագաղը՝ որուն կայսրը հետեւն կը հետեւի, զինուորական պարզ համազգեստով, սուրը ձեռքը եւ շրջապատուած կայս. ընտանիքի անդամներէն։ Ծառուղին լռութիւն մը կը տարածուի ամբողջ քաղաքին վրայ. միայն համաչափ քայլերու կանոնաւոր ձայնը կը լսուի։ Գիւղերուն մէջ, ուր հինաւուրց դղեակին աւերակները մթագին կոյտ մը կը կազմեն ծղօտներու գագաթէն վեր, տեսարանը իրապէս կսկծալի է։ Այսպէս էր որ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհին ուղղեց առաջնորդուիլ իր յաւիտենական բնակարանը, եւ հիմա կատարուելիք պաշտօնական արարողութիւնները անշուշտ այնքան չեն համապատասխաներ իր բաղձանքին քան թէ այս գիշերային պատկերը Քրոնպէրկի մէջ զոր կը սիրէր, եւ ուր սիրուած էր ամէնուն կողմէ։ Եկեղեցիին մէջ որ շատ պարզ է եւ միայն ծաղկեպսակներով զարդարուած, դագաղը կրողները վար կը դնեն իրենց թանկագին բեռը։ Վիլհէլմ կայսրը մէկ ծունկը գետին դրած՝ կարճ աղօթք մը կ՚ընէ եւ յետոյ կառք նստելով կը դառնայ Ֆրիտրիխշով, այն միեւնոյն հանդիսական ինքնամփոփումին մէջէն որ տիրած էր դագաղը բերուած միջոցին։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Զինուորական գործողութիւններ.— Լորտ Միլնէրի մեկնումը.— Սուազիլանտի արշաւանքը.— Երկու տեղեկագիրներ։

Լոնտոն, 13 օգոստոս.— Լորտ Քիչնէրի մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ օգոստոս 10ին Պօէրները գիծէն հանել են Պիէթէրսպուրկ գացող կառախումբ մը։ Այդ պահուն երկու Անգլիացիներ թեթեւապէս վիրաւորուեր են եւ Պօէր մը սպաննուեր է։ Զրահապատ կառախումբ մը օգնութեան հասնելով ութ Պօէրներ սպաննուեր եւ երկուք ալ վիրաւորուեր են։

—Լորտ Քիչնէր հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան.— Օգոստոս 5էն ի վեր 39 Պօէրներ սպաննուեցան, 20 վիրաւորուեցան, 685 գերի ինկան եւ 85 ալ անձնատուր եղան. Նաեւ գրաւուեցան 244,000 փամփուշտ, 754 սայլ, 5580 ձի, 33,000 արջառ եւ այլն։ Այդ կողոպուտին շատը Օռանժի կը վերաբերին։ Ֆրէնչ զօրավարին զինուորները հետզհետէ դէպ ի հիւսիս կը քշեն Բարկլիսայ գաղթավայրը գտնուող Պօէրներու ցիրուցան խումբերը։

Բարիզ.— Պօէրասէրներու Ընկերութեան նախագահը ըսաւ Էքլէրի խմբագիրներէն մէկին թէ Բարկլիսայ գաղթավայրը գտնուող Հոլանտացիները նոյեմբերին կամ դեկտեմբերին զէնքի պիտի դիմեն։

Լոնտոն, 10 օգոստոս.— Այս առաւօտ բազմաթիւ անձեր Ուաթէրլոյի կայարանը դիմած էին՝ Լորտ Միլնէրի մեկնումին ներկայ գտնուելու համար, բայց պարապ տեղը յոգնեցան, վասն զի Լորտ Միլնէր անպաշտօն կերպով ուրիշ ճամբով մը Սաութէմթըն գնաց եւ Սաքսոն շոգենաւը մտաւ առանց ճանչցուելու։ Շոգենաւը ճամբայ ելած ատենը միայն կամրջակին վրայ երեւցաւ՝ հազարաւոր ձայներէ հրաւիրուելով։ Սաքսոնի նաւաստիները Անգլիոյ ազգային երգը կը նուագէին եւ ժողովուրդը համակրութեան եռանդագին արտայայտութիւններով կ՚ողջունէր։

Տուրպան.— (Լոնտոնի լրագրի մը թղթակցէն).— Ութ օր առաջ հոս իմացանք Պիէթմարիցպուրկի գրաւման լուրը. բայց այսօր միայն արտօնուեցաւ մանրամասնութիւնը ձեզ հաղորդել։ Սուազիլանտի մէջ Պօէրներու խումբեր բաւական կարեւոր զօրախումբ մը կազմած էին, եւ յաջողեցան վախցնել սեւամորթները որոնք կ՚ուզէին արգիլել ըլլալ Պօէրներուն յառաջացմանը։ Պօէրական զօրախումբը յուլիս 23ին դէպ ի Պիէթրիտսպորը ուղղուեցաւ եւ առաւօտ կանուխ քաղքէն ներս մտաւ։ Պօէրները յարձակեցան դիրքի մը վրայ զոր անգլիական հեծելազօրքեր կը պաշտպանէին, եւ որ կը տիրէր Լու-Պումպոյի ճամբուն։ Յարձակումը շատ քաջութեամբ կատարուեցաւ։ Պարգ մը Պօէրներ մինչեւ իսկ շատ մօտեցան մեքենայ թնդանօթին որ մահ կը սփռէր ամէն կողմ. առանց եւ ոչ մէկը կրցաւ հոն դառնալ։ Պօէրները առոր վրայ փորձեցին պաշարել դիրքը։ Անգլիական ձիաւորները այդ գործողութեան արգելք ըլլալու համար, սկսան համախմբուիլ, որով թշնամին ետ քաշուեցաւ։ Անգլիական զինուորները, իրենց հայրենասիրական ոգեւորութեանը եւ միտքի արթնութեանը շնորհիւ, ազատեցան իրական աղէտէ մը։ Անգլիացիներուն կորուստն է տասը մեռեալ ու վիրաւոր եւ երկուսն անհետացած։ Պօէրներուն կորուստը բաւական շատ է։

Լոնտոն.— Այս առաւօտ իբրեւ խորհրդարանական պաշտօնագիր հրատարակուեցաւ Լորտ Քիչնէրի մարտ 8 թուական մէկ հեռագիրը, ուր ընդհանուր հրամանատարը կ՚ըսէ թէ իր ամէնէն մեծ ջանքերուն առարկայ եղած են հաղորդակցութեանց ճամբուն վրայ գտնուած ամրութիւնները, որպէս զի երկաթուղիի գիծին վրայ կարելի եղածին չափ քիչ թիւով զինուոր գործածէ։ Լորտ Քիչնէր կը յայտնէ թէ երկաթուղիի գիծէն հեռուն գտնուած տեղերէ հեռանալով, ինչ որ դիւրին էր, կրցած է համախմբել իր զինուորները. այդ կերպով նաեւ հարկ չէ մնացած այն զինուորներուն որոնք պարտաւոր էին ուղեկցիլ նոյն տեղերը պաշար տանող փոխադրութեան խումբերուն։ Այդ երկու միջոցներով զգալապէս աւելցուցած է պաշտպանողներու թիւը։ Լորտ Քիչնէր յետոյ կը խօսի զանազան տեղեր հաստատուած բանակետղերու վրայ, ուր Պօէրները կրցած են երթալ եւ անձնատուր ըլլալ, եւ ուր ապահովին կը սնանին պատերազմիկ Պօէրներու ընտանիքները։ Այդ բանակետղերուն վարչութիւնը յանձնուած է քաղաքային իշխանութեանց։ Լորտ Քիչնէր յետոյ կը բացատրէ Տէվէթի փախուստը եւ նորա զօրավարին անոր ետեւէն իյնալը։ Լորտ Քիչնէր կ՚ըսէ թէ պօէր զօրախումբերը շատ քիչ զինուոր կրցած են հաւաքել Բարկլիսայ գաղթավայրէն, բայց անոնց կուսակիցները որոնք բազմաթիւ են, առաջնորդներ եւ թանկագին տեղեկութիւններ տուած են Պօէրներուն։ Հրատարակուեցան նաեւ Լորտ Քիչնէրի մայիս 8 թուական հեռագիրները, որոնք կը նկարագրեն Տէվէթի հալածումը, եւ Օռանժի գաղթավայրին հարաւային արեւելեան եւ Տոբլէրքի ու Հէյլպրոնի մօտ կատարուած զինուորական գործողութիւնները։ Լորտ Քիչնէր, խօսելով փետրուար 28ին Տէվէթի վտարումէն ետքը Օռանժի գաղթավայրին մէջ կատարուած զինուորական գործողութիւններուն վրայ, կ՚ըսէ թէ պօէրական անջատ խումբերու յաջողութիւնը առաջ եկած է պատերազմելու համար անոնց ըրած մերժումէն եւ լեռնոտ ու դժուարամատչելի տեղեր ապաստանելէն։ Սա յայտնի է որ, կը յարէ ընդհանուր հրամանատարը, պօէրական այդ խումբերը վերջին երկու ամիսներուն նոր զինուորներ ստացած են հոլանտական գաղթականներէն. նաեւ գիւղային ժողովուրդին անոնց նկատմամբ ցոյց տուած բարեկամական զգացումները, ոչ միայն Պօէրներուն համար միջոց պաշտպանութեան մը կ՚ապահովցնեն, այլ նաեւ զիրենք հալածող անգլիական զինուորներու շարժմանը վրայ արագ տեղեկութիւններ։

ՉԻՆՈՒ ԴԻՊՔԵՐԸ

Հաշտութեան բրոթոքոլը.—Լորտ Քրանպօրնի յայտարարութիւնը.—Անգլիական զինուորները.—Թիպէթ.— Զուն իշխանը։

Լոնտոն, 12 օգոստոս.— Անգլիոյ Երեսփոխանական ժողովին մէջ, այսօր, արտաքին գործոց խորհրդական լորտ Քրանպօրն հարցման մը պատասխանելով յայտարարեց թէ Բէքինի դեսպաններուն կողմէ կարգուած յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի վերջնական ձեւ մը տալ հաշտութեան բրոթոքոլին, տակաւին իր գործը աւարտած չէ, բայց յուսալի է որ այդ գործն ալ քիչ ատենէն կարգադրուի։

—Թայմզ երկուշաբթի օրը Շանկայէն հեռագիր մը հրատարակեց՝ ծանուցանող թէ հնդկական Ռաճբութ զօրագունդը Հանկ Քօնկ ուղեւորած է, ուր պիտի յաջորդէ Հնդկաստան վերադառնալիք վաշտի մը։ Շանկայի անգլիական զինուորները պէլուճի զօրագունդէ մը կը բաղկանան։

Լոնտոն, 13 օգոստոս.— Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպօրն Երեսփ. Ժողովին մէջ յայտարարեց թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը ծանուցեր է Բեդերսպուրկի անգլիական դեսպանին թէ Թիպէթի պատուիրակութիւնը քաղաքական որ եւ է կարեւորութիւն չունի։

Հռոմ.—Զուն իշխանը Հռոմ հասնելուն պէս Իտալիոյ Թագաւորին պիտի ներկայանայ։ Ետքը Պէրլին պիտի երթայ եւ հոն Վիլհէլմ կայսեր ներկայանալով ցաւակցութիւն պիտի յայտնէ Բէքինի գերմանական դեսպան Ֆոն Քէթլէրի սպանութեանը համար։

ՖՐԱՆՍԱ

Ընկերակցութեանց օրէնքը.—Պապին բողոքը.—Ժողովրդեան բողոքը.—Միաբանութիւնները մեկնելու կը պատրաստուին։

Ֆրանսայի մէջ հանրային կարծիքը մտազբաղ ընող գլխաւոր խնդիրներէն մէկը կրօնական միաբանութեանց արտօնութեան խնդիրն է, որոնց ընկերակցութեանց նոր օրէնքին հաստատուելովը նոր կացութեան մը մէջ կը գտնուին։ Միաբանութիւններէն մէկ քանին կը պատրաստուին Ֆրանսական հողէն մեկնելու՝ օտար երկիրներու մէջ հաստատուելու համար։ Պէնէտիքթեան հայրերը եւ Ուիսայի (Բա-տը-Քալէ) պէնէտիքթեան կրօնաւորուհիները ալ մեկնելու պատրաստութիւններ կը տեսնեն։ Ժողովուրդը, որուն համար շահու եւ բարգաւաճման պատճառ մըն են այդ կրօնաւորները ու կրօնաւորուհիները, բոլորովին խռով անցած, խնդրագիր մը մատուցեր է Նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսոյի, որով կը խնդրէ կառավարութենէն՝ չգործադրել օրէնք մը՝ որ մեծ վնաս պիտի պատճառէ ժողովրդեան։ Միւս կողմէ, Նիսի Սըմէն Րըլիժիէօզ թերթը միաբանութեանց մասին Պապական հրահանգները կը հրատարակէ, հետեւեալ դիտողութիւնները աւելցնելով.— «Պապը Ընկերակցութեանց արդի օրէնքին համաձայն, արտօնութիւն առնելու հրաման կուտայ միաբանութեանց, տեղի չտալու համար ցաւալի հետեւանքներու, զոր ինք կը նախատեսէ ու կը մտահոգէ. իր այդ ընթացքով Պապը յատուկ կերպով ի վեր կը հանէ իր մտածումը եւ փափաքը։ Պապը կը պարզէ նաեւ այն ծանրակշիռ շարժառիթները, որոնք անհրաժեշտ կը դարձնեն զիջումներ ընել։ Եպիսկոպոսները միայն եւ միաբանութեանց մեծաւորները այս հրահանգները ստացած են Վատիկանէն եւ անոնք միայն հեղինակութիւն ունին բացատրելու եւ գործադրելու պարագային համեմատ, իրենց իրաւասութեան սահմանին մէջ։ Եպիսկոպոսները թեմական միաբանութեանց նկատմամբ եւ միաբանութեանց մեծաւորները ու մեծաւորուհիներն ալ իրենց հաստատութեանց նկատմամբ պիտի կրնան ունենալ այդ իրաւասութիւնը։ Եւ եթէ մասնաւոր պարագայ մը ներկայանայ իրաւասութեան խնդիր մը ճշդելու համար, պիտի կրնան Վատիկանի դիմել եւ ըստ այնմ հրահանգներ առնել։»

ՔՈԼՈՄԲԻԱ ԵՒ ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ

Մ. Նահանգաց պատերազմական պատրաստութիւնները.—Անգլիական լրագիրներուն կծու դիտողութիւնները.—Լուրերու անստուգութիւնը։

Երէկ գրած էինք թէ Մ. Նահանգաց Մաքիաս թնդանօթակիրը Քոլոն ղրկուած էր Քոլոմպիոյ մէջ ծագած խառնակութեանց պատճառաւ։ Ուաշինկթընի անցեալ երեքշաբթի օրուան լրագիրները կ՚ըսեն թէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Հաքէթ սա հրահանգները տուեր է Մաքիասի հրամանատարին.— Մաքիաս թնդանօթակիրը Քոլոն պիտի երթայ, ուր նաւուն հրամանատարը պիտի համաձայնի Մ. Նահանգաց հիւպատոսին հետ, պաշտպանելու համար ամերիկեան շահերը։ Հրամանատարը պարտի նաեւ վերահսկու ըլլալ կացութեան, եւ եթէ վաճառականութիւնը պարանոցին մէջ վտանգի տակ է, Մ. Նահանգաց պարտի իմաց տալ։ Նախ պիտի սպասուի որ Քոլոմպիոյ կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առնէ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար, բայց եթէ ի գործ չդնէ այդ միջոցները, Մաքիաս թնդանօթակիրին հրամանատարը հրահանգ ստացած է ծովային զինուորներ ցամաք հանել։ Պ. Հաքէթ նաեւ կը խորհի հրաման տալ Խաղաղականի նաւատորմիղին հրամանատարին, որպէս զի Ֆիլատելֆիա յածանաւը կամ Աւերր պատրաստ գտնուին ի հարկին Բանամա երթալու համար։

—Քոլոմպիոյ եւ Վենէզուէլայի միջեւ ծագած վէճին առթիւ անգլիական լրագիրները սա կարծիքները կը յայտնեն.— «Հաճութեամբ չափազանցուած միջադէպերէն սա եզրակացութիւնը կարելի է հանել թէ Քոլոմպիոյ ըմբոստները նոր ուժով ու ոգեւորութեամբ կը գործեն եւ որոնք քանի մը ամիսէ ի վեր Քոլոմպիոյ մէջ իսկ պայքար կը մղեն ու Պոկոթայի նախագահութիւնը կ՚ուզեն խախտել։ Կ՚ըսուի թէ ըմբոստներու խումբ մը Քոլոնէն Բանամա գացող կառախումբ մը կեցուցեր է։ Ասկէ աւելին պէտք չկար՝ ահագին յուզում մը առաջ բերելու համար Մ. Նահանգաց մէջ։ Արդարեւ, Ուաշինկթընի մէջ իսկոյն սա համոզումը գոյացուցին թէ քոլոմպիական կառավարութիւնը, որուն ելմտական կացութիւնը շատ տագնապալի ըլլալուն՝ չի կրնար զօրաւոր բանակով մը ճնշել ըմբոստներուն ուժը. ի վիճակի չէ երաշխաւորելու Քոլոմպիոյ մէջ բնակող օտարականներուն ապահովութիւնը. աւելորդ է, բնականաբար, արդարացումը Մ. Նահանգաց հաւանական միջամտութեան։ Թնդանօթակիր մը Քոլոն ղրկուեր է՝ ցամաքը զօրք հանելու հրամանով ի հարկին, եւ նոյն իսկ ծանուցուեցաւ թէ Ատլանտեան Մ. Նահանգաց նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Քէզի հրաման ստացեր է պատերազմական նաւ մը պատրաստ պահել՝ Քոլոն երթալու համար, եթէ լուրերը տագնապալից հանգամանք մը առնեն։ Այնուհետեւ, որ եւ է վաւերական հեռագիր չեկաւ հաստատել այս լուրերը, բայց որոշապէս կը տեսնուի թէ Մ. Նահանգաց միջամտութիւնն է որ կ՚ուզեն յաջողցնել ամէն կարելի եղած միջոցներով։ Մնաց որ, ամենուն գիտցած բանն է թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը կը ջանայ իր ազդեցութիւնը ընդունել տալ հարաւային եւ հիւսիսային Ամերիկայի բոլոր երկիրներուն վրայ։ Իրենց միջամտութիւնը բոլորովին արդարացնելու համար՝ եթէ չծագէր իսկ ծանրակշիռ միջադէպ մը, պիտի ջանային առաջ բերել զայն։ Ասոր նպատակն է սերտ միութիւն մը հաստատել բոլոր Ամերիկացիներուն միջեւ, Մ. Նահանգաց մեծ հանրապետութեան թեւարկութեան տակ։ Եթէ նոյն իսկ ընդունուի թէ այդ նպատակը պիտի նպաստէ բոլոր ամերիկեան ժողովրդեան բարգաւաճման, չէ կարելի ընդունիլ թէ պէտք է բռնութեամբ հասնիլ այդ նպատակին։ Շահեկան է հետեւիլ քոլոմպիական ապստամբութեան եւ անոր ստացած երեւոյթներուն եւ դիտել թէ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը ե՞րբ յարմար պիտի դատէ միջամտելու, բայց աւելի առաջ լաւ է սպասել լուրերու ստուգման, որոշ գաղափար մը կազմելու համար։»

Պ. ՔՐԻՍՊԻԻ ՄԱՀԸ

Յուղարկաւորութենէն առաջ.—Մեռելական սենեակը.—Պ. Քրիսպիի կրօնական զգացումները.—Կտակականները.— Պ. Քրիսպիի ընտանիքը.— Կտակը։

Նափոլիէն կը հեռագրեն թէ Պ. Քրիսպիի մարմինը դրուած է իր ամառանոցին մեծ սրահին մէջ։ Կարիպալտիի կուսակցութենէն վաղեմի զինուորներ ու կամաւորներ, ինչպէս նաեւ ոստիկաններ կը հսկեն Քրիսպիի մարմնոյն քով որ ծաղիկներով շրջապատուած է։ Այդ սրահին մէջ կան մեծ նկարներ՝ ներկայացնող Քալաթաֆիմիի, Վիլլաֆրանքայի, Սան-Մարթինոյի եւ Մարսալայի պատերազմները։ Անկիւն մը դրուած է Կարիպալտիի սուրը։ Սեղանի մը վրայ կայ Վիլհէլմ Բ. ի կենդանագիրը սա ֆրանսերէն արձանագրութեամբ.— «Ազնուատոհմիկի դէմ ազնուատոհմիկ. ծովապատանիի դէմ ծովապատանի ու կէս ալ աւելի։» Ուրիշ սեղանի մը վրայ կայ Վերտիի կենդանագիրը որուն տակ գրուած է. «Ալ Կրանտէ Բաթրիոթա Քրիսպի»։ Յուղարկաւորութիւնը կրօնական պիտի չըլլայ, վասն զի Պ. Քրիսպի վերջին վայրկեանին խոստովանած ու հաղորդութիւն առած չըլլալով, հոգեւոր իշխանութիւնները արգիլած են կրօնական արարողութիւնները, բայց ընտանիքը դիմումներ կ՚ընէ, եւ կարելի է որ այդ որոշումը ետ առնուի։ Նախկին նախարարապետին ամբողջ հիւանդութեան միջոցին Տիկին Քրիսպի ու աղջիկը՝ Տիկին Լինկուակլոսա միշտ պատարագ մատուցանել ու աղօթքներ ընել տուին եւ մոմեր վառեցին Աստուածածնայ պատկերի մը առջեւ, զոր Նափոլիի ժողովուրդը շատ կը յարգէ եւ որ «Մատոննա տէլ Քարմինէ» կը կոչուի։ Արձանագործ մը հանգուցեալին դէմքին կաղապարը առաւ։ Պ. Քրիսպիի սենեակը ու թուղթերը ըստ սովորութեան կնքուեցան։

Հռոմ, 12 օգոստոս.— Պ. Քրիսպի թողած է ինքնագիր կտակ մը։ Կ՚ըսէ թէ իր ամբողջ հօրենական ստացուածքը ծախսած է իր աքսորուած ատեններուն մէջ եւ Սիկիլիոյ ազատագրութեան համար՝ քաղաքական նպատակներով։ Գալով իր անձնական հարստութեանը, նախարարական պաշտօն վարած միջոցին ծախսած է զայն։ Կը կարծէ թէ իր ունեցածին համար հաշուետուութիւն մը եթէ ըլլայ իր պարտքերը հազիւ պիտի գոցուին։ Իր աղջկանը՝ Լինկուակլոսա իշխանուհիին համար ալ կը յայտարարէ թէ ամուսնութեան միջոցին ստացած օժիտովը իր իրաւունքները վայելած է։ Իր երկրորդ կնոջը՝ Ռոզալի տը Մոնթասո՝ 3600 Փր. ի ցկեանս հասոյթ մը կը թողու։ Նշանաւոր անձնաւորութեանց ձեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր թուղթեր կը նուիրէ Բալէրմոյի քաղաքին դիւաններուն։ Պ. Քրիսպի նաեւ առանց եւ իտալական ուրիշ դիւաններուն կը թողու իր լրագրի ու դրամի հաւաքածոները եւ Կարիպալտիի զէնքերուն վաճառման հասոյթը։ Կտակակատար կը կարգէ իր իրաւագէտ խորհրդականը՝ Պ. Ծիւոքքիթօ եւ Ազէլ Տամիանի ծերակուտականները որ իր երիտասարդութեանը բարեկամն է։ Անոնց կը յանձնէ նաեւ քննել իր թուղթերը եւ որոշել անոնք որ իր կնոջ պիտի տրուին, կամ պիտի ջնջուին եւ կամ յիշատակներուն հետ պիտի հրատարակուին։ Իր բարեկամներուն ալ կարգ մը յիշատակներ կը թողու։ Պ. Քրիսպիի որդին որ Զէյլէյ կոմսուհիին դաշնակցելներու դատէն ի վեր փախած է, եթէ կտակը անվաւեր համարի, իտալական օրէնքին համաձայն կտակը չեղեալ պիտի նկատուի։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Կէսօրին Վեհ. Սուլթանը փառաւոր հանդէսով գնաց նոյն մզկիթը եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ դեսպանը, կինը, աղջիկը ու երկրորդ թարգմանը, Աւստրիոյ, Ռումանիոյ ու Սերպիոյ դեսպանները՝ իրենց առաջին թարգմաններով, հոլանտական դեսպանատան գործակատարը, ամերիկեան դեսպանատան առաջին թարգմանը, Թրամուէյի Ընկերութեան ու փարոսներու վարչութեան տնօրէնը եւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած հինգ հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սննկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Աւստրիոյ Հունգարիոյ դեսպան Պարոն Ֆոն Քալիչէ եւ յետոյ Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ՚Քոնոր պատիւ ունեցան ոչ պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.—Անցեալ օր, Վեհ. Սուլթանը հեռագիր մը ուղղելով Սերպիոյ Ալեքսանդր թագաւորին, շնորհաւորեց անոր ծննդեան տարեդարձը։ Ալեքսանդր Թագաւորն ալ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։ Անցեալ օր Վեհ. Սուլթանին կողմէ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ ու կայս. թիկնապահ Քեմալ փաշա եւ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին կողմէ ալ թարգմանները Սերպիոյ դեսպանատունը երթալով, շնորհաւորութեան այցելութիւն տուին դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարին։ Դեսպաններէն շատերն ալ իրենց այցետոմսը ձգեցին սերպիական դեսպանատունը։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ընկերութեան բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը, երէկ, ժամ 7ուկէսին գումարուեցաւ Ռէժիի վարչութեան շէնքին մէջ՝ նախագահութեամբ Պ. Վուլֆինկի։ Այդ գումարումը թէեւ անցեալ մարտ 15ին տեղի պիտի ունենար, սակայն ներկաներուն թիւը օրինական քանակութենէն պակաս ըլլալով յետաձգուած էր։ Կայս. կառավարութեան կողմէ ներկայ էր առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Սուպհի պէյ։ 25,000 բաժնեթուղթ ունեցող բաժնետէրերու կողմէ ալ 58 հոգի ներկայ էին։ Վարչական Խորհուրդը իր տեղեկագրով առաջարկեց որ Ընկերութեան մենաշնորհի պայմանաժամը՝ 30 տարի՝ 99 տարուան վերածելու համար կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրուի, վասն զի գործառնութիւնները աւելի ընդարձակելու համար 30 տարուան պայմանաժամը բաւական չէ։ Բաժնետէրերէն փաստաբան Ապտիւրրահման Աարիֆ պէյ խօսք առնելով ըսաւ թէ ի՞նչ է որ Պ. Բէտրճէլլիի մահէն ի վեր Ընկերութեան իրաւագէտ խորհրդականի պաշտօնը վարձքի մը փոխարէն կը կատարէ վարչական Խորհուրդին անդամներէն եւ կայս. կառավարութեան պաշտօնատարներէն անձնաւորութիւն մը, վասն զի այդ երկու պաշտօնները միասին վարել կարելի չէ։ Ատենաբանը նաեւ կարգ մը դիտողութիւններ ըրաւ մենաշնորհի պայմանաժամը երկարելու խնդրին եւ Ընկերութեան գործառնութիւններուն ու ելմտական կացութեանը նկատմամբ։ Պ. Վուլֆինկ պատասխանեց.

«Պ. Բէտրճէլլիի մահէն ետքը վարչական Խորհուրդը որոշեց թէ իրաւագէտ խորհրդականի մը պէտքը չկայ եւ թէ առանձին փաստաբան մը անուանելու պայմանով, վարչական Խորհուրդին անդամներէն Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. անձնուէր կերպով ստանձնած է այդ պաշտօնը։ Գալով այն պարագային թէ Ընկերութիւնը վնաս կ՚ընէ, աշխարհի ամէնէն զօրաւոր Ընկերութիւններն ալ մինչեւ տասնըհինգ տարի չեն կրնար բան մը շահիլ։ Ընկերութեան անկախութեանը համար 99 տարուան պայմանաժամը կատարելապէս բաւական է։ Աւանդ թողուած կալուածները Ընկերութեան անունին արձանագրել տալու համար շատ աշխատուեցաւ, բայց կարելի չեղաւ. հետեւաբար Ընկերութեան կողմէ փոխանորդաբար իմ անունս արձանագրել տրուեցան։»

Բաժնետէրերէն փաստաբան Խաչերեան էֆ. դիտել տուաւ որ հիմակուընէ կարելի չէ բան մը ըսել մենաշնորհի պայմանաժամին երկարելուն, որուն տակաւին 22 տարի կայ. նաեւ թէ կարգ մը պատճառներով ու պայմաններով կանխահաս է խօսիլ երկարաձգման մասին։ Յետոյ քուէարկութիւն կատարուեցաւ եւ մենաշնորհի պայմանաժամը երկարելու առաջարկութիւնը գրեթէ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ։

ՕՏԱՐԱԶԳԻ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐ.— Կայս. կառավարութեան ծառայութեանը մտնող օտար հպատակ պաշտօնատարներու մահէն ետքը, անոնց այրիները ու որբերը հանգստեան թոշակի սնտուկներուն դիմելով ամսաթոշակ կը պահանջէին։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց թէ կարելի չէ անոնց աղերսագիրը ընդունիլ, վասնզի այդ պաշտօնատարները իրենց ամսաթոշակին հարիւրին հինգը չեն թողած, որով այդ տեսակ իրաւունք մը շահած չեն ըլլար։ Նոյն պաշտօնարանը ոբոլոր թէ այդ կարգի պաշտօնեաներու ընտանիքը եթէ կարօտ վիճակ մը ունենայ, ելմտական գանձը անոնց թոշակ մը յատկացնէ աղքատներու յատուկ թոշակներէն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանը, անցեալ իրիկունը, Տիկին Քոնսթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, սեղան մը տուաւ Թարապիոյ ամառանոցին մէջ։ Ներկայ գտնուեցան դեսպանատան պաշտօնատարները, պահականունքին հրամանատարը և Ֆրանսական գաղթականութեան երեւելիները։ Դեսպան Պ. Քոնսթան, նոյն իրիկունը կայս. պալատան մէջ սեղանի հրաւիրուած ըլլալով, Տիկին Քոնսթան պատուասիրեց հիւրերը։

Պ. ԹԷՈԹՈՔԻՍ, Յունաստանի նախարարապետը, ամսոյս վերջերը Կ. Պոլիս պիտի գայ, իր յարգանքները մատուցանելու առաջի կայս. Գահոյից։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարար Մէմտուհ փաշա՝ որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, առողջացած ըլլալով, այսօր իր պաշտօնատեղին կ'երթայ։

—Յունաց Պատրիարքարանի գործակատար Անտոնաքի Իքիատիս էֆ. անցեալ օրը, այցելութիւն տուաւ Ն. Վսեմութեան և Տ. Իոաքիմ Ս. Պատրիարքին անունով ողջութիւնը հարցուց։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ. — Պետական Խորհուրդը Կ. Պոլսոյ քարափներու Ընկերութեան և բեռնակիրներու միջեւ ելած վէճին համար, խորհրդակցութիւններ ունեցաւ և բանակցութիւններ կատարեց Քաղաքապետութեան ու մաքսային վերատեսչութեան հետ։ Վերջերս քարափներու Ընկերութիւնը հաւանեցաւ իր ծառայութեանը ընդունիլ այն բեռնակիրները՝ զորս Քաղաքապետութիւնը կը ճանչնայ։ Այդ կարգադրութիւնը պարունակող տեղեկագիրը մատուցուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին։

ՊԱՃԱՐԱԽՏԻ ՇԻՃԱԴԵՂԸ.—Սպանիոյ կառավարութիւնը տոքդ. Նիքոլէն պաճարախտի չոր շիճադեղ ուզեց փորձի համար։ Կ. Պոլսոյ միքրոպաբանական հաստատութիւնը վերջերս 20,000 չափ պաճարախտի շիճադեղ հայթայթած է երկրագործական նախարարութեան։ Այդ շիճադեղերը լաւ արդիւնք կ'ունենան։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ. — Դատական ու կրօնական գործոց նախարարութիւնը, կ'ըսէ Մոնիթէօր, Յունաց Պատրիարքարանին պաշտօնագիր մը ուղղեց՝ ծանուցանող թէ Իտարէ ժողովներուն մէջ մետրապոլիտներու գրաւելիք տեղին խնդիրը որոշուած է։ Յոյն-օրթոտոքս մետրապոլիտները երրորդ տեղը պիտի գրաւեն, Նաիպէն անմիջապէս ետքը և մէջլիսներէն առաջ։ Մետրապոլիտները եթէ բացակայ ըլլան, անոնց ներկայացուցիչներն ալ միեւնոյն տեղը պիտի գրաւեն։

—Վառնայի մետրապոլիտ Տ. Բոլիքարբոս, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, անցեալ օրը, Պուլկարիոյ իշխանին տարեդարձին առթիւ, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ պուլկարական գործակատարի փոխանորդին։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմիղէն մաս մը, չորեքշաբթի օրը, Լէմնոս հասեր է։

ԳՈՄԻՍԻՈՆ ԽԱՆԻ առջը և դուրսի կողմը գտնուած մէկ խանութին վարձակալը՝ լումայափոխ Թիմոլէոն, կ'ըսէ Իգտամ, իր խանութը՝ առջի կողմի խանութին՝ Գոմիսիոն խանին մէջ, միացնելու համար, դուռ մը բացեր է երկու խանութներուն մէջտեղը, բայց ձեռնհաս պաշտօնեաները արգիլեր է, առողջութեան տեսակէտով բոլորովին անպատշաճ նկատելով, վասնզի այդ խանին մէջ շրջակայ խանութներու դրամիկը և այլն կը պահուին և եթէ դուրսէն այդ կերպով ներս մտնելու միջոց մը ըլլայ, խանին մէջ գող մտնելու հաւանականութիւնը կը շատնայ։

ՀԱՄԻՏԻԷ հիւանդանոցին վրայ աւելցուելիք վիրաբուժական նոր սրահը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, պիտի շինէ կայս. պալատան ճարտարապետներէն Բոսթի էֆ.։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐ.—Ֆրանսական դեսպանատունը հրաւիրեց կայս. կառավարութիւնը զինուորական կցորդ մը ղրկել՝ ներկայ գտնուելու Ֆրանսայի այս տարուան մեծ ռազմափորձերուն։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ պատժական ատեանը վերջերս դատեր է Խնուս գաւառակին Նահիէ ու Նախնական դատարանին նախորդ նախագահ Հասան Պէհմի էֆ.ն, նոյն դատարանին անդամներէն Սայիտ պէյը ու Յակոբ աղան և առաջին քարտուղար Ռամիզ պէյը՝ չեղծումներ գործած ըլլալնուն համար։ Անոնց առաջին երեքը բանտարկութեան դատապարտուեր են, իսկ քարտուղարը՝ մէկ ամսաթոշակէն զրկուելու։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ, անցեալ չորեքշաբթի, ժանտախտէ մէկ մահ ու մէկ դէպք պատահեր են։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ մէջ առողջութեան վնասակար օճառներ կը ներածուին։ Իգտամ այդ մասին ձեռնհաս պաշտօնեաներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, առաջարկելով որ քիմիագէտ մը ղրկուի Տրապիզոնի մաքսատունը։

ՄԵՐՍԻՆԷՆ Հիւսէին Հաքի ստորագրութեամբ գիր մը ղրկուած է մաքսային վերատեսչութեան՝ ծանուցանող թէ տեղւոյն մաքսատան մէջ վաճառականներու ապրանքներուն գինները կէս առ կէս պակաս կը գնահատուին՝ այդ կերպով վնաս հասցնելով տէրութեան գանձին։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութիւնը 18,000 ոսկի յատկացուցեր է Գահիրէի մէջ կառուցուելիք իրաւաբանական վարժարանի նոր շէնքին համար։ Ընդհանուր ծախքը 25,000 ոսկի կը հաշուուի։ Շէնքին կառուցումը մինչեւ 1903 պիտի աւարտի։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը նկատողութեան առած է Պ. Պէյճրբէի խնդրած մենաշնորհը՝ Պոլսոյ, Ղալաթիոյ ու Բերայի կողմը պաղ օդի մթերանոցներ հաստատելու համար՝ միս, պտուղ և այլն պահելու նպատակով։ Պատրաստուած պայմանագրութիւնը կարգ մը փոփոխութիւններու կարօտ ըլլալով, հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը կը զբաղի համաձայնութիւն մը գոյացնել։ Սապահ կ'ըսէ թէ խնդիրը սկզբունքով ընդունուած է, որով քննութիւնները աւարտելէ ետքը խնդիրը պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԹԵԼ.—Ռումէլի ու Անատոլու Հիսարներու միջեւ գտնուած ընդծովեայ հեռագրաթելին նորոգութեանը ձեռնարկուեցաւ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, վաղը, Բերայի Սանթա-Մարիա եկեղեցին մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կատարուին և պապական նուիրակ մոնսէնեօր Պոնէթի պատարագ պիտի մատուցանէ։ Դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները և աւստրիական գաղթականութեան երեւելիները ներկայ պիտի գտնուին։ Յետոյ դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ դեսպան կոմս Սթէնպոք որ արձակուրդ առեր է, երէկ Կ. Պոլսէն մեկնեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։ Պէյրինի շուէտական դեսպանատան խորհրդական Պ. Տօյէօլ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ դեսպանին բացակայութեանը միջոցին։

ԹԱՐԱՊԻՈՅ Սէմմըր Բէլէս օթէլին մէջ երեւան ելած կարմրախտին համար ամէն երկիւղ փարատած է, վասն զի, Պոնքովսքի փաշա այցելելով, օթէլին ընդհանուր կացութիւնը շատ գոհացուցիչ գտեր և աւելի ապահով ըլլալու համար ընդհանուր ախտահանում մը հրամայեր է։ Պոնքովսքի փաշա այնքան ապահով է, որ ընտանիքով նոյն օթէլ պիտի հաստատուի։

ՍՈՒԱՄՈՅՆ.— Աղեքսանդրիոյ Պանք օվ Էճիբթի հաշուակալներէն Բօլ Ճամճեան անուն 24 տարեկան հայ երիտասարդ մը անցեալ շաբաթ օրը խեղդուեր է սա պարագաներուն մէջ.— Իրիկուան մօտ Պ. Ճամճեան Կէզիրէի կողմը պտոյտ մը կը կատարէր քանի մը բարեկամներու հետ։ Փոքր Կէզիրէի մօտ Պ. Ճամճեան ծովը մտաւ լողալու համար և շոգենաւակի մը ու ծովեզերքին մէջտեղը կեցած ատեն, ինքզինքը չկրնալով զսպել, հոսանքին մղուեցաւ ու խեղդուեցաւ։ Բարեկամները լողալ չգիտնալով չկրցան օգնութեան հասնիլ։ Դիակը կիրակի օրը գտնուեցաւ Ամպաթէի կամուրջին մօտէն։

ՍԻՆԿԵՐԻ վաճառատան հաւաքիչ Պէքիրի վրայ յարձակող չարագործներէն Թոթովլեցի Քոչօ ալ ձերբակալուեցաւ և ցոյց տրուեցաւ վիրաւոր Պէքիրի, որ ըսաւ թէ այդ մարդը գործին մէջ մասնակցութիւն չունի։ Սէլիմի հարցաքննութիւնը թէեւ կը շարունակուի, սակայն արդիւնք մը չունենար։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւնները կը շարունակէ այդ չարագործներուն ամէնքն ալ ձերբակալելու համար։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ գիշեր ժամ 2ին Օրթագիւղէն Պէշիքթաշ գացող թրամուէյի 7 թիւ կառքը մարդ մը կոխոտեց։ Պէրտալցի Յակոբ անուն մարդ մը կառքին առջեւէն անցնիլ ուզեց, բայց վար ինկաւ։ Կառքին անիւները Յակոբի երկու ոտքերուն վրայէն անցան։ Խեղճ մարդը կիսամեռ վիճակի մէջ հիւանդանոց տարուեցաւ։ Կեանքը վտանգի մէջ է։ Կառապանը Մուսթաֆա ձերբակալուեցաւ։

ԵՐԵՔ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ.—Երէկ գիշեր ժամ կէսին Ռումէլի Հիսարի բարձունքին վրայ Ռապըրթ Քոլէճի պարտէզին մէջ փայտի տնակներ բռնկեցան, ինչ որ հրդեհ կարծուեցաւ։

—Երէկ գիշեր ժամ 7ին Արնավուտքէօյի ծովեզերքը՝ ծովի բաղնիքին դիմացը, կօշկակար Գրիգորի խանութէն հրդեհ ծագեցաւ։ Այրեցան չորս խանութներ և անոնց վրայ գտնուած տուները։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Հարիւրին 4 Թէմէթթիւ Բրիորիդէ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ՝ իրենց պայմանաժամը օգոստ. 1)14ին աւարտող թիւ 17 կտրոնները ինչպէս նաեւ յուլիս 2)15ի վիճակահանութեան մէջ ելած (ամօրթիզման) նոյն պարտաթուղթերը յառաջիկայ օգոստոս 1)14էն սկսեալ պիտի սկսին վճարուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ։ Այս կտրոններուն և պարտաթուղթերուն տեղ, որոնց ընկերացած պէտք է ըլլան թուահամարեալ պօրտըրօներ, ներկայացնողներուն պիտի յանձնուի ստացագիր մը, որ իր թուականէն 10 օր ետքը պարտի Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին ներկայացուիլ, վճարուելու համար։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

13 Օգոստ. 1901 2—2

Ազգային Լուրեր

ԱՄԲԱՍՏԱՆԱԳԻՐ ՄԸ

Հօրոյ իր անձին ներշնչած հակակրելի ոճովը Բիւզանդիոնի 5 սիւնակներուն մէջ, ծանօթ սովորութեանը համաձայն, խոհէն վեր ելլելով, դարձեալ չգիտցած բաներուն վրայ ախրտաւական ծթած գաղափարները յայտնած էր անցեալ օր։ Եւ քանի որ այս տեսակ բաներու հրատարակութեամբ կարելի է ընթերցողներու հետաքրքրութիւնը...շահագործել և քանի մը թերթ աւելի ծախել, Ազգ. Պատրիարքարանի շահուց նախանձախնդրութեան դիմակին տակ, հետեւեալ հարցումը ուղղած է՝ որ չարամիտ ըլլալու հովեր առնելով հանդերձ խիստ աղուոր ըլլալէ չի դադրիր. «Ազգին իրաւաբանական շահերը պաշտպանելու հոգն ու գործը արդեօք լաւագոյն ձեռքերու, աւելի կարող, աւելի ուսեալ գլուխներու (Հօրոյին, օրինակի համար) յանձնել կարելի չէ՞»։

Թէեւ Հօրոյի նոյն իսկ կամքէն իսկ իրաւաբանական արկղծութիւնները հերքելու համար դերը չէինք ուզեր ստանձնել, բայց կ'արժէ, իր անմեղ հարցումին պատասխանը տալ, քանի որ հանրային շահուց պաշտպանութեան պատրուակին տակ ուղղուած է։

Զարմալի հրատարակութեան առարկայ եղող խնդիրներէն մէկն է Մկրտիչ Ասատեան էֆ.ի վարչութեան մէջ իբր փաստաբան մտած ըլլալուն նպատակայարմարութիւնը, սակայն Հօրոյէ զատ ամէն խելքը գլուխը մարդ գիտէ այսօր որ Ասատեան էֆ. քուէից բացարձակ առաւելութեամբ անգամ ընտրուած է Քաղաքական Ժողովոյ, ուր խղճամտօրէն և անձնուիրաբար կը վարէ իր պաշտօնը։

Բ-րդ անձկութիւնն է Հայ գիւղի քարահանքի խնդիրը։ Բայց Հօրոյէ զատ ամէն ազգային լուրերու բոլոր ընթերցողները լաւ կը յիշեն թէ այդ խնդիրը ոչ Պատրիարքարանի և ոչ Հայ գիւղացւոց կը պատկանի։ Ասիկա պարզ դատ մըն է Տօքթ. Մորթմանի կողմէ բացուած, փոխանորդութեամբ Ասատեան էֆ.ի ընդդէմ Պ. Սէֆէլաէրի և Թագւոր Սուքիասեանի։ Իսկ եթէ այդ դատը ուղղակի կամ անուղղակի Հայ գիւղացւոց շահերուն հետ ո և է կերպով առնչութիւն ունենայ, անոնք կարող են դատին միջամտելու իրենց կողմէ օրինաւոր փաստաբան մը կարգելով։

Երրորդ սխալ, Աչըղեան Խորէն Սրբազանի կտակի խնդիրը, որուն մասին ալ Ասատեան էֆ. ոչ միայն փոխանորդութեան պաշտօն ստանձնած չէ, այլ նաեւ նոյն իսկ խորհրդակցութիւն ունեցած չէ։ Գալով թոշակի և առնելիքի դատին, անշուշտ ընթերցողները կը յիշեն թէ հանգուցեալին զոյգը 300 ոսկի կը պահանջէր Պատրիարքարանէն։ Այդ գումարին 100ը արդէն մերժուած է և Պատրիարքարանը յիշեալին մէկ մասը վճարուած ըլլալը հաստատող օրինական ընկալագիրները չը կրնալով ներկայացնել դատարանին, այդ մասը ինչպէս նաեւ ժամանակին Ս. Պատրիարքին հաղորդուած ինչ ինչ օրինական թերութեանց պատճառաւ, յաջորդը նախնական դատարանին կողմէ վճռուած է ի նպաստ ժառանգորդներուն։ Սակայն այդ սկզբնական վճիռը որ աղէն միայն մասնակի գոհացում մը կուտայ ժառանգորդաց, վերջնական հանգամանք մը չունենալով, վերաքննիչ և վճռաբեկ ատեաններու կողմէ վերաքննելի և բեկանելի ըլլալը դարձեալ Հօրոյէ զատ բոլոր ուշիմ ու բարեմտաւոր անձերու յայտնի ճշմարտութիւն մըն է։

Չորրորդ խնդիրն է՝ Կիլիկիոյ հոգելոյս Մկրտիչ Կաթողիկոսին ժառանգորդաց դէմ Պատրիարքարանի կողմէ բացուած Իսթինաֆի դատը։ Յիշեալ դատարանը առաջին անգամ ինքզինքը այդ դատը քննելու համար անձեռնհաս հռչակած էր, սակայն Վճռաբեկ ատեանը այդ որոշումը բեկանած ըլլալով, վերստին դատավարութիւն տեղի ունեցաւ որուն միջոցին դատարանը ինչ ինչ կէտերու վրայ դատական նախարարին հարցումներ ընելէ վերջը, որոշեց թէ ըստ օրինի դատը ոչ թէ Պատրիարքարանի, այլ Կաթողիկոսական Տեղապահին կողմէ կրնայ բացուիլ։ Այդ ձեռնհասութեան խնդիրն ալ, առաջնոյն պէս, Վճռաբեկ ատեանին ներկայացուելու վրայ է և դարձեալ առաջնոյն պէս բեկանուիլը յուսալի է։ Ահա այս կերպով կը տեսնուի թէ դատին հիմը տակաւին քննուած անգամ չէ, որպէս զի կորսուած նկատուի, բայց Հօրոյէ որ այդ կարծեցեալ կորուստը իր միւս սխալներուն հետ իր իսկ դատին կ'ուզէ ծառայեցնել։

Եւ մարդ կը զարմանայ երբ կը տեսնէ չորս ձրի ամբաստանութեանց շարք մը յերիւրուած ազգային շահուց նախանձախնդրութեան պատրուակի տակ, երբ անդին բազմաթիւ դատեր, եկեղեցական, վանքապատկան և այլ տեղական ու գաւառական ազգ. սեպհականութեանց վերաբերող և հարիւրապատիկ աւելի կարեւորութիւն ունեցող Հօրոյի յիշած դատերէն՝ որոնք գոհացուցիչ ելք մը ունեցած են շնորհիւ Քաղաքական Ժողովոյ անդամ Ասատեան էֆ.ի անձնուէր և ձրի աշխատութեան և որոնց մասին ո և է յիշատակութիւն չէ եղած Հօրոյի ամբաստանագրին մէջ։

Այս կերպ վարմունք մը ո՞ր աստիճան խղճմիտ և անկեղծ կրնայ ըլլալ, այդ մասին բառ մը իսկ աւելցնելը ընթերցողին ուշիմութեան պարզապէս անարգանք մը ընել պիտի նկատէինք։

Բայց մարդ կը փորձուի հարցնել թէ արդեօք Հօրոյի Բիւզանդիոնի մէջ ըրած հարցումը, մէկ նոր երեւոյթ չէ՞ սա միւս հարցին կամ ձգտումին, որ աղէտի մը համեմատութիւնները ստացած է մեր մէջ։ Այսինքն արժանաւոր ձեռքեր, ուսեալ գլուխներ ԳՏՆԵԼ, և եթէ չգտնուին իսկ ՍՏԵՂԾԵԼ ազգ. պաշտօններու համար, նոյն իսկ երբ այդ պաշտօնները պատուակալ պաշտօններ և ձրիաբար մատուցուած ծառայութիւններ ըլլան և այդ, մաս մը հանելու նպատակաւ անոնց կարկանդակէն։ Հոգ չէ թէ ձրիաբար ծառայողը կը վիրաւորուի, չէ՞ մի որ փափաքինն ալ ան է որպէս զի վճարողը գայ անոր տեղը բռնէ եթէ ոչ փառաւորապէս գէթ...փարթամավայելս։

Եւ արդէն կիսով չափ հասած ալ կ'երեւան իրենց նպատակին, քանի որ կ'իմանանք թէ Ասատեան էֆ., իրաւամբ վիրաւորուած իրեն դէմ եղած այդ ձրի յարձակումէն, Սրբազան Պատրիարք Հօր նամակ մը ուղղելով, խնդրոյ նիւթ եղող հրատարակութեան պաշտօնական հերքումը պահանջած է, գոհացում մը որ անշուշտ չը պիտի զլացուի իրեն, ոչ միայն ի գոհացումն իր խղճամիտ պաշտօնավարութեան, այլ նաեւ իբր օրինակ իրեն նման ազգային ձրի աշխատաւորներու և ի խրատ թեթեւամիտ քննադատներու, որոնք դժբաղդաբար ազգ. մամուլը գործիք կ'ընեն իրենց, վհատեցնելու համար կարողները և անշահախնդիրները, ապիկար և շահամոլներուն տեղ բանալու համար։

ԻՐԱՒԱՍԷՐ

Ուսումն. Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ Տօքթ. Թորգոմեան էֆ.ի և ի ներկայութեան անդամներուն մեծամասնութեան, և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։— Գաւառական ազգային վարժարաններու վիճակագրութիւններու մնացորդն ևս մեծաւ մասամբ հասած և գրեթէ ամբողջացած ըլլալով, Խորհուրդը զանոնք միահամուռ աչքէ անցուց և իր անդամակիցներէն Հրանտ Ասատուր էֆ.ի յանձնեց, նախաքննել զանոնք և ապա յանձնել տպագրութեան, մէկ քանի մնացորդներ ևս փութապէս լրացնել տալով։— Խաչիկ էֆ. Թոսթիճեան ըստ յանձնարարութեան, պատրաստած և ներկայացուցած էր Խորհրդոյ՝ մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց յառաջադէմ և բարի վարուց աշակերտաց մրցանակին գծագրերուն մէկ օրինակը։ Խորհուրդը իր հաւանութիւնն յայտնեց և որոշեց տպագրել տալ զայն։—Կէտիկ-Բաշայի նախորդ Թաղական Խորհրդոյ դիւանը, եղած հրաւէրի մը համաձայն, ներկայացաւ և Խորհուրդը լսելով դպրոցական արձակուրդի առթիւ վարժարանին նկատմամբ ըրած ինչ ինչ անօրէնութեանց մասին տուած բացատրութիւնները գոհ եղաւ։— Գառնիկ էֆ. Երկանեան բարեխնամաբար «Ընդարձակ նոր քերականութիւն»էն քանի օրինակ յանձնած էր Խորհրդոյ տրամադրութեան, կարօտ ուսանողներու պէտքին համար։ Խորհուրդը գնահատելով այս նուիրատուութիւնը, որոշեց յուղարկել զանոնք Խրդանու Ս. Խաչ Վանուց որբանոցին ի նուէր։— Գասթամունիէն Յակոբ էֆ. Մեսրեան, իր երեսունը հինգամեայ ծառայութիւնները թուած և ներկայացուցած ըլլալով միանգամայն պաշտօնական գրութիւններ իր բազում պաշտօնավարութեանց մասին, Խորհուրդը ի յարգանս նոյն ուսուցչին բազմամեայ ծառայութեան և հետեւողութեամբ ուսուցչական ընտրելեաց հրահանգին քանըրէնիքերորդ յօդուածին տրամադրութեանց որոշեց բացառաբար դասատուական ուսուցչի վկայական տալ իրեն։— Ռոտոսթոյի առաջնորդը Տ. Ներսէս եպս. տեղւոյն ազգային վարժարանաց համար անօրէն-դասատու մը և միանգամայն վարժ և կարող ուսուցչուհի մը խնդրած ըլլալով ձեռագործութեան և այլ կարեւոր ուսմանց համար, Խորհուրդը այս պաշտօններուն յարմար դատեց ազգային ուսուցիչներէն Աճէմեան Թովմաս էֆ.ն և Օր. Նոյեմի Գափամաճեանը և յանձնեց Խորհրդոյ քարտուղարութեան՝ կանոնական գործողութիւնները կատարել։ —Խորհուրդը գոհութեամբ տեղեկացաւ Պէյրութի հոգեւոր հովիւ Տ. Կարապետ վարդապետի մէկ գրութենէն թէ տեղւոյն ազգայնոց նախաձեռնութեամբ մանկապարտէզ մը բացուած է, ուրոյն հոգաբարձութեան մը խնամոյ ներքեւ։ Ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը թաղային վարժարանաց վերաբերեալ զանազան խնդիրներով։

—Ուսուցչական ընտրելեաց քննիչ Յանձնաժողովը գումարուելով երէկ կատարեց օսմ. և եւրոպական լեզուներու քննութիւնները։ Յառաջիկայ ուրբաթ, 10 օգոստ. պիտի գումարէ իր վերջին նիստը, կատարելու համար գեղագրութեան, գծագրութեան, կարի, ձեւի և ձեռագործի քննութիւնները, ժամը մէկէն սկսեալ։

—Վեհնեքի Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտներն են. Պ. Պ. Ստեփան Սակալեան (Տրապիզոնցի), Բարսեղ Շահպազ (Պոլսեցի), Յովհաննէս Աշճեան (Պոլսեցի), Կարապետ Ալլահվէրտեան (Պոլսեցի), Արտաշէս Վարդապետեան (Երզնկացի), Վահան Մէրզպանեան (Մարսիլեացի), Աղեքսանդր Հէքիմեան (Սամսոնցի), Գասպար Մինասեան (Քղեցի), Արմենակ Սթամպոլեան (Սեբաստացի), Գրիգոր Խամպէկեան (Տրապիզոնցի). Գրիգոր Գըլըճեան (Թիֆլիսցի), Սերոբէ Սարգսեան (Պաթումցի), Վիգէն Գասպարեան (Ընկիւրցի), Գրիգոր Թէլլալեան (Սեբցի), Յակոբ Պետրոսեան (Պոլսեցի), Յովհաննէս Թօփալեան (Պոլսեցի), և Արսէն Արսէնեան (Ֆիլիպեցի), որոնցմէ առաջին հանդիսացած են Պ. Պ. Ստեփան Սակալեան և Բարսեղ Շահպազ։

—Կէտիկ-Բաշայի նորընտիր Թաղ. Խորհուրդին պաշտօնը վաւերացուած ըլլալով Քաղաքական Ժողովէն, անդամներու մեծամասնութիւնը երէկ գումարուելով դիւանը ընտրեց սապէս. — Մարտիրոս էֆ. Եգուբեան, ատենապետ, Մարտիրոս էֆ. Թիլեան ատենադպիր, և Գալուստ էֆ. Սէֆէրեան գանձապետ։ Խորհուրդին անդամներէն 7 միայն ստանձնած են իրենց պաշտօնը։

—Տիկին Իսկուհի Պարտիզպանեան Բերայի մէջ իր ունեցած մէկ տունը և երկու խանութները Ազգ. Հիւանդանոցին վաքֆ ըրեր է և հարկ եղած օրինական գործողութիւններն ալ կատարեր են։

—Իզմիրի Հայ-Բողոքականներէն հանգուցեալ Տիկին Քաթինա Հալէպլեանի ժառանգորդները Տիկին Ք. Եաղուպեան և Տիկին Հռիփսիմէ Վարդուկեան, իրենց հանգուցեալ քրոջ ժառանգութենէն 70 ոսկիի գումար մը նուիրեր են Իզմիրի ազգ. Սկոլին, ի նպաստ ազգ. հաստատութեանց։

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի Բ. տարեշրջանի 31րդ թիւը հրապարակ ելաւ այս առաւ. հետեւեալ շահեկան բովանդակութեամբ.

Մանկութեան ապագան. Գ. ԳՈՒՊԼԻ։—Միւսը (Նորավէպ) Գ. ԶՕՀՐԱՊ։—Կեանք մը առթիւ. ՏՈՔԹ. ՅՈՎՍ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ։— Տխուր խոհեր (Բանաստեղծութիւն) ՎԱՐԴԳԷՍ։—Դրախտական. «Փիլիսոփայի ակնոցը», ԱՐՇ. ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆ։

ՄԱՍԻՍի տարեկան բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ համար ՔԱՌՍՈՒՆ ղրշ. և գաւառներուն համար ՅԻՍՈՒՆ ղրշ.։ Արտասահման 12 ֆրանք կամ 5 րուպլի։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, թիւ 13։

Բիւրակնի այսօրուան թիւին նիւթերն են.— Ծննդաբերական պատասխանատուութիւններ. Յ. Հ. Ճէճիզեան։—Իրիկնամուտի բժշկութիւն. Ա. Կ. Պէտիկեան։— Անխախտելին. Մուշեղ Վրդ.— Ջուրը կրօնքի մէջ. Գ. Շահինեան։— Նախապաշարումները. Յ. Կ. Սինանեան։—Թերթօն— Քաղաքական։

ՎՐԻՊԱԿ.—Երէկուան Արեւելքի խմբագրականին Ա. սիւնակին 41րդ տողի «անկարելի է»ն պէտք է կարդալ «կարելի է»։ Իսկ Բ. սիւնակի 67րդ տողին «ձեռնարկութիւնները» բառը, ինչպէս դիւրին է ըմբռնել պարբերութեան իմաստէն ալ, պիտի ըլլայ «ձեռնագրութիւնները»։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինօբլը)

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 օգոստոս.— Միտալպուրկէն օգոստոս 12 թուականով կը հեռագրեն թէ Ֆրէնչ զօրավարին զինուորներէն ջոկատ մը, որ հետազօտութիւն կատարելու գացած էր, թակարդի մը մէջ ինկաւ Պէթզէյտայէն քիչ հեռուն։ Մանրամասնութիւն չկայ։ Կը վախցուի թէ Անգլիացիներուն կորուստը շատ է։

ՊԼԷՄՖՈՆԹԱՅՆ. — Աւստրալիացի զինուորներ, ագարակի մը մօտ, ճակատամարտ մը ունեցան յիսուն Պօէրներու հետ, որոնցմէ հինգ հոգի սպաննուեցան և 17 վիրաւորուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարբերթոնի քաղաքապահներուն և 40 Պօէրներու միջեւ կատարուած ճակատամարտի մը մէջ, Մոտէրֆօնթէնի մօտ, երեք Պօէրներ սպաննուեցան և քանի մը հոգի ալ վիրաւորուեցան։ Անգլիացիները ունեցան 2 մեռած և 7 վիրաւոր։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ՀՈՄՊՈՒՐԿ. — Անգլիոյ Թագուհին Քոբէնհակ ուղեւորեցաւ։

ՌՈՒՍԻԱ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Քսէնիա Աղեքսանտրովնա մեծ դքսուհին մանչ զաւակ մը ունեցաւ. անունը դրուեցաւ Տիմիթրի։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 16 օգոստոս. — Վաղը, շաբաթ, պաշտօնագիրը պիտի հրատարակէ ընկերակցութեանց օրէնքին կիրառման վերաբերեալ հրամանագիրները։

ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ՀԱԲԵՇԻՍՏԱՆ

ՓԱՐԻԶ. — Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ զրոյցի մը նայելով Մենելիք վերջնական կերպով պիտի գծէ Եգիպտոսի ու Հաբեշիստանի սահմանագլուխը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ.—Հարիւր միլիոն Ֆր.ի պուլկարական փոխառութեան մը համար ֆրանսայի սեղանատէրներու հետ կատարուած բանակցութիւնները խզուեցան, վասն զի պուլկար կառավարութիւնը 25 միլիոն Ֆր. աւելի ուզեց։

Պ. ՔՐԻՍՊԻ

ՓԱԼԵՐՄՕ.— Բազմաթիւ անձեր այցելեցին Քաբուչինեաններու մատուռը, ուր դրուած է Պ. Քրիսպիի դագաղը։

ԻՏԱԼԻԱ

ՆԱՊՈԼԻ.—Ֆոճճիայէն առնուած լուրերու նայելով, այդ նահանգին երկրագործներուն [illegible] վրդովիչ ու ծանր հանգամանք մը կը ստանայ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բարեկյոյսէն կը հեռագրեն թէ Կապին ու Նաթալի մէջ ըմբոստութիւնը կ'աւելնայ։

—Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ անգլիացիները փախեր են Նիւ-Պէթզէտայէն։

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— Քրիւկէր նախագահը յայտարարեց թէ Անգլիոյ դէմ ծովահէններ գործածելու առաջարկութիւնը պիտի չընդունուի։

ՄԱՆՋՈՒՐԻԱ

ՓԱՐԻԶ. — Նիւ-Եորք-Հէրըլտ կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա յայտարարութիւն մը հրատարակեր է որ կը հաստատէ իր գերիշխանութիւնը Մանջուրիոյ վրայ և կը հրամայէ գործադրել ռուսական կարգ մը օրէնքներ։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍԱԿԱՐԱՆ

Բաւական ատենէ ի վեր գիները փոքր տարբերութիւններ միայն կ'ունենան, բայց իջնալու երեւոյթ չունին, ընդհակառակը։ Օսմ. Քոնսոլիտէն մանաւանդ շատ հաստատ կը բռնուի, և Սակարանի իրազեկներ կը յուսան որ մօտ ժամանակէն աւելի պիտի բարձրանայ, քանի որ տոկոսին վճարումն ալ մօտեցած է — յառաջիկայ սեպտ. 1 — և որ քիչ շատ ազդեցութիւն կ'ընէ անշուշտ Քոնսոլիտէին սակին վրայ։ Թրանսվալը 2 Ֆր. վրայ դրած է, որ անգլիական յաղթութիւն մը կը նշանակէ, որովհետեւ Լոնտոնի եւ Փարիզի Սակարաններու մէջ, որչափ հաւանականութիւն տեսնուի հարաւային Ափրիկէի պատերազմին շուտ լմննալուն, նոյն համեմատութեամբ գնումներ կ'ըլլան այդ թուղթէն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	27	04
Ամէնէն բարձր գին	»	27	06
Ամէնէն վար գին	»	27	04
Ռումէլի Երկթ. գոյ.	Ֆր.	104	37
Ամէնէն բարձր գին	»	104	87
Ամէնէն վար գին	»	104	37

ԲԱՑՈՒՄ 4 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	27	02
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	104	13
Օսմանեան		—	—
Ռէժի		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթոմ.		0	10
Սօս. Օթ. Եանէ Է Պէյքօզ		0	12
Օսմ. Ակոալ. Ընկ.		4	02
Թրքական բաժնեթ.		5	85
» ծուբամա		191	75
» գոյութ.		476	—
Քաղաք Կ. Պոլսոյ		461	—
Թցանկոյլ		85	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի առեր	Ղրշ.	109	10
» » » չէք	»	110	03
Փարիզ » »	Ֆր.	23	93
» » » չէք	»	23	93
Պէրլինի ամսական չէք	Մարք	18	55
Վիեննայի չէք	Ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Ռուս Իմպէրիալ	»	90	30
Քրոմզ	»	52	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէճիտիէ	»	102	—
Բուլլի Թալիսցեալ	Օ. Ո.	8	58

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ

4 0/0 Բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերուն

22րդ վիճակահանութիւն, 1/14 օգոս. 1901

2401—2450 7601—7650 29651—29700
32401-32450 33301-33350 35201 35250
38901-38950 39701-33350 39750 40551-
40600-51301-51350 58501-58550 61451
—61500 74251—74300 75751—74800
75401—75450 86901—86950 87401—
87450 94801—94850 95401—95450
95451—95500 104401—104450 115801—
115850 132851—132900 137501—137550
139751—139800 142401—142450 144751
—144800 146951—147000 160701—
160750 162151—162200 172001—172050
176251—176300 179151—179200 189001
—189050 195201—195250 203251—
203300 220701—220750 228601—228650
232401—232450 257601—257650 260201
—260250 268001—268050 271651—
271700 272601—272650 274451—274500
275301—275350 277601—277650 282001
—282050 285801—285850 295601—
295650 299901—299950 335951—336000
339401—339450 349501—349550 350251
—350300 350451—350500 356151—
356200 366701—366750 379801—379850
381051—381100

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Միւչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինայէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԳԼԽԱՑԱՒԻՆԵՐ

ԿՈՒԱՐԱՆԱ

GUARANA

ԳՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։

Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարանները Ա.

ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆԵՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական գեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անմիջապէս ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետևութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվրէպ կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամիզութեան համար թէև շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն։ Հետևաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փափաքիր այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամանակ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք։

661 48—52

ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

ԷՄԻԼ ԼԷՎԻ

A L'INDUSTRIE HORLOGERE
DE BIENNE (Suisse)

Վաճառատունը առժամաբար կը գտնուի

Բերա, Ասմալը-Մէսճիտ, թիւ 5

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին կանանց և արանց համար պողպատէ, արծաթէ, ոսկիէ ամէն տեսակ ժամացոյցներու ճոխ մթերք մը։ Ռօսքօփ, Ռէկիւլաթոր Տ. Կ. Ռէէլ գործարաններու մարքաներով ժամացոյցներ կը ծախուին, որոնք շատ համբաւաւոր են։ Նաեւ պատի ժամացոյցներ և զոհարեղէններ։

Վաճառումները կանխիկ են կամ Զուիցերիական Պօնի դրութեամբ, այն է 5 ղրուշի վճարմամբ և առանց որ և է ծախքի։

Պօն ունեցող ամէն մարդ կրնայ լաւ ժամացոյցի մը տէր ըլլալ 30-50 ղրուշ տարբերութիւն մը վճարելով, թէ արանց և կանանց համար և կարանծի եղած։

Վաճառատան նշանաբանն է լաւ ծախել և [illegible]

15—15

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ° Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Թատրոնի զաւեշտատան վրայի յարկը, երեք Զրպուլենեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադժուարին ատամները մէկ անգամէն կը քաշէ, ցաւով ցեխեր եւ բուժուած վերաքաղաքաւ [illegible]

Նորագիւտ էլեկտրական, ոսկի, ճենապակեայ և [illegible] ատամներ կը պատրաստէ, [illegible]

[illegible]

Տ. Գ. [illegible]

[illegible] 137

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԿԱՅՍ. ԱՐՈՒԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ	ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար	Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար
Մինչեւ 1898 դեկտ. 31, 31,008,000 Ֆր.	Մինչեւ 1898 դեկտ. 31, 17,000,000 Ֆր.

Սոյն Ընկերութիւնը լաւագոյն պայմաններով կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ շէնք, կարասիք ու ապրանք նաև անձեր, թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներուն մէջ։ Ընկերութեան դրամատունն է Բրէտի Լիոնէ։ Դրասենեակ, Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, թիւ 53—56։

Լիազօր ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

745

1900Ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՆԻՈՒ—ՀՈՄ

Ստացած է մեծ [illegible] և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ Ճատտէսի թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Սիլիվրի, Աֆիոն-Գարահիսարի ևլն.ի մէջ։ 578

Կաթիլներու մէջ ամփոփուած

ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹ

FER BRAVAIS

Ամենէն ազդեցիկ դեղն է

Անարիւնութիւնը, դեղնութիւնն ու տժգունութիւնը բուժելու։ Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն Ֆէր Պրավէն։

Պնդութիւն չի տար։ Ակռաները չի սեւցըներ։ Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ոյժ եւ Գեղեցկութիւն։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի թէ կաթիլի եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ։

Մթերանոց, թիւ 130, Լաֆաեէթ փողոց, Բարիզ։

ՏՈՔԹԷՕՐ Յ. ԱՐԱԳԵԱՆ

Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիթէ տը Բերա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարանն [illegible]

Աղքատաց ձրի 490

Meubles
Etoffes
Literie
Tapisserie
Glaces
Articles de Luxe
etc.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ

ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Բերա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան շէնքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միջակ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պալատներու, գրասենեակներու, եայլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 9—52

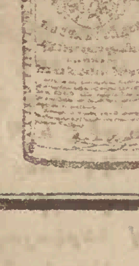

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԻՔԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղագործատուներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

(Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի)

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	[illegible]
[illegible]	2507	[illegible]	2906	[illegible]	1595	[illegible]	2272	[illegible]	1118
[illegible]	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	[illegible]	2709	[illegible]	1785
[illegible]	2377	[illegible]	4311	Հիտալկօ	1583	[illegible]	2557	[illegible]	1193
[illegible]	1833	[illegible]	937	[illegible]	2730	[illegible]	1057	[illegible]	1209
[illegible]	1264	[illegible]	3283	Լօրէնցօ	2600	[illegible]	1755	[illegible]	1323
[illegible]	1076	[illegible]	1713	[illegible]	595	[illegible]	3419	[illegible]	1546
[illegible]	841	[illegible]	506	[illegible]	2854	[illegible]	1033	[illegible]	2537
[illegible]	4481	[illegible]	2464	[illegible]	5540	[illegible]	4100	[illegible]	1476
[illegible]	1671	[illegible]	1530	[illegible]	1080	[illegible]	4036	[illegible]	487
[illegible]	1857	[illegible]	1841	[illegible]	1053	[illegible]	1585	[illegible]	3429
[illegible]	1844	[illegible]	954	[illegible]	2207	[illegible]	1837	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	510	[illegible]	1385
[illegible]	2723	[illegible]	849	Լէօ	1053	[illegible]	2329	[illegible]	3396
[illegible]	1834	[illegible]	4582	[illegible]	3273	[illegible]	1863	[illegible]	1850
[illegible]	2697	[illegible]	3060	[illegible]	1645	[illegible]	1613	[illegible]	1209
[illegible]	4235	[illegible]	1348	[illegible]	2191	[illegible]	1789		

Փօնկօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Իպրօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 16ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ճ. ՀԻԼՏ ԷՒ ՈՐԴԻ

Թիւ 22—24. [illegible] խան, Ղալաթիա 27

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններու եւ այլն 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858,507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 պոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Ք. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներու լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթ խան։

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆ
ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չընողը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խծլան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍԲԻԲԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնովին կը բուժեն, կուրծքի խլուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻԲ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 497

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Օգոստ. 18ին Միենկրեփ, Պաթումէն։
» 19ին Առմէնի, Մարսիլիայէն։

[illegible]

Օգոստ. 19ին Առմէնի, Թէօտոսիա։
» 20ին Միենկրեփ Մարսիլիա։

[illegible] Բարիզի համար. Առաջին կարգ 245 ֆրանք, Երկրորդ 175 ֆրանք. [illegible]

[illegible] 518 [illegible]

[illegible]

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ

12.

ԱՆԳԱՂՏՆԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Գիտեմ թէ մարդ երբ իր մտերմական գաղտնիքներն ուրիշին վստահի, թախանձագին յանձնարարութիւններ կ'ընէ անոր. բան մը չյայտնե՛ս, կ'ըսէ, բերնէդ մէ՛կ բառ անգամ չհանես ո՛ր և է մէկու քով և որ և է պատրուակով։ Բայց մարդ ո՛րչափ աւելի կուտակէ յանձնարարութիւնները, այնչափ աւելի կը դրդէ խօսելու մարմաջը, վերջապէս, գաղտնիքն աւանդողը շատ երբեմն չունենար զարմանալու՝ եթէ աւանդընկալն իրմէ աւելի գաղտնապահ չըլլայ։ Ինչպէս կ'ուզէք որ ուրիշ մը պահէ այն գաղտնիքը՝ զոր դուք իսկ չէք կրցած պահել։— «Կ'արող էք լաւ պահել գաղտնիքս, կը պատասխանէր տ' Օռանժ իշխանը սպայի մը, որ զայն կը հարցափորձէր իր ծրագիրներու մասին։— Այ՛ո, տէ՛ր զօրավար։— Լա՛ւ ուրեմն ... ես ալ ունիմ այդ կարողութիւնը»։

Անոնք որ ամէն բան նախատեսած են՝ ասոր կը պատասխանեն, թէ մենք տէր ենք մեր գաղտնիքներուն, մինչդեռ ուրիշներուն գաղտնիքները պարտին նուիրական ըլլալ մեզի համար, և եթէ ըստ կամս գործածէինք ուրիշներուն գաղտնիքը, պիտի կրնայինք ճիշդ նոյնպէս մեր շահուն գործածել այն դրամը՝ զոր անոնք կրնային մեզ աւանդած ըլլալ։ Այս բաղդատութիւնը կրնայ համոզօր ըլլալ ճշդիւ ու տեսականօրէն, բայց գործնականին մէջ խախուտ է. վասն զի քիչ մը անգաղտնապահ եղող լեզուները հոգ չեն ըներ թէ ի՛նչ կը վտանեն կամ ի՛նչ կը վտանգեն։ Երբոր այս լեզուներն անոյշ ուտելիք մը համտեսելու ըլլան, բաւական կը համարին, ամէն պատասխանատուութիւն պարզկելու մըտօք, իրենց կողմէ ևս յանձնարարել ամենամեծ խորհրդապահութիւն։ Այս նախազգուշութիւնն ընելէ յետոյ, իրենք զիրենք ազատ կը զգան ուրիշներուն պատմելու ձեր մանր մունր գործերը, և անոնց վրայ աւելցնելու նոյնիսկ քանի մը զուարճալիքներ՝ զայնս ա՛լ աւելի հետաքրքրաշարժ դարձնելու համար։ Եթէ ձեր գաղտնիքը հաղորդէք արձագանգներուն յանէտ՝ քան թէ շաղակրատուհիի մը, շատ աւելի շահ կ'ունենաք. ըստ որում այս վերջինը յաւելումներ կ'ընէ, մինչդեռ առաջինը կը կրճատէ. վերջին բառ'ը միայն կ'անդրադարձնէ։

Փորձեցէ՛ք յետոյ, եթէ կը հաճիք, հասկցնել այդ անխորհրդապահներուն թէ իրենց շաղակրատութիւնը ապօրինի է, թէ չարաչար գործածած են բարեկամուհւոյ մը վստահութիւնը. և ահա անոնք ոչնչութեան պիտի վերածեն քիչ մը առաջուան բաղդատութիւնը՝ հեշտ ու միանգամայն նուրբ զանազանութիւն մը դնելով անոնց միջեւ։ Ոչինչ կորզած կ'ըլլայինք անկէ՝ որուն գաղտնիքը կը հրապարակենք, սակայն երբ խորենք մեզ տրուած աւանդը, կորզած կ'ըլլայինք անոր դրամը։ Այս փաստը, որ այնչափ ախորժելի չէ լռութեան չաստուածին, ամենէն յաղթահարիչ փաստերէն մէկը կը համարուի ա՛յն շրջանակներուն մէջ՝ ուր կը շատաբանուի։

Ուրիշներուն գաղտնիքներէն խօսելու մասին տուած խորհուրդիս վրայ կ'աւելցնեմ այդ խորհուրդն ալ, սիրելի օրիորդ, որ դուք ալ գաղտնիքներ չունենաք, ձեզի յատուկ գաղտնիքներ՝ որոնք ձեր հոգւոյն մէջ փակուելով, կրնան վրդովե՛լ ձեր կեանքը կամ աղմուզել ձեր միտքը։ Ասոնք այնպիսի բանտարկեալներ են՝ որոնք կը չարչարեն իրենց բանտապահը։ Երբ դեռատի աղջկան մը սիրտը բանտ կը դառնայ, հառաչանքներով կ'ուռի, հեշտիւ չի բաբախեր այլեւս, նա մելամաղձիկ է և դժբաղդ կ'ըլլայ։ Արդ՝ դեռատի աղջիկներն իրենց մտերիմ ունին սիրտ մը, ուր կրնան պարպել ամէն բան. իրենց յուսախաբութիւններն ու տխրութիւնները, ուրախութիւններն ու յոյսերը. այդ սիրտն ամէն ինչ կ'ընդունի միևնոյն գորովանօք, միևնոյն ներողամտութեամբ, այն զգածեալ փափկութեամբ՝ որ կը դիւրացնէ գաղտնիքներու յայտնումը, և միշտ լաւ բան մը կը դնէ վհատութիւններուն տեղը։ Այդ սիրտը, սիրելի օրիորդ, ուրիշի մը սիրտը չէ, ո՛չ ձեր բարեկամուհիին սիրտն է, ոչ ալ այնպիսի սիրտ մը՝ որուն հարկ ըլլայ լռութիւն և խորհրդապահութիւն յանձնարարել, այլ այնպիսի սիրտ մըն է՝ որ ձերինին հետ կը բաբախէ համատրոփ, ձերինին հետ կը հառաչէ, և ամէն ինչ կը հասկնայ. ձեր մօրը սիրտն է այն։ Աշխարհիս վրայ մօր մը սիրտն է միայն՝ որ կը հասկնայ ամէն բան։ Հ՛ոն ի պահ դրէք ուրեմն, սիրելի օրիորդ, ձեր լաւ կամ յոռի զգացումները. յայտնեցէ՛ք ձեր փոքրետեսակ մեղքերը, ինչպէս նաև ձեր յաղթանակները. և ամէն ինչ լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնէ, և ամէն ինչ լաւ պիտի պահուի։

Գաղտնապահութիւնը իր ամենէն ընդարձակ և միանգամայն բառացի նշանակութեամբ, կը կոչուի բնորոշութիւն. այսպէս պատշաճ է հասկնալ զայն լաւապէս ի գործ դնելու համար։ Պահել գաղտնիք մը՝ զոր հաղորդած են ձեզ, ձեր պարտականութիւնն է. պէտք չունիք գնահատելու ո՛չ անոր արժէքը ոչ ալ կշիռը. լսած էք թերևս թէ ի՛նչ ըսուած է ծոց դուքսին. «Գաղտնիք մը յարգուելու համար՝ յարգելի ըլլալու պէտք չունի»։ Բայց այս գաղտնապահութենէն զատ, կայ ուրիշ տեսակ մը՝ որ կը զանազանէ ըսելիքը չըսելիքէն։ Արդ, սիրելի օրիորդ, անգաղտնապահ չըլլալու ամենէն լաւ միջոցն է բնաւ չշաղակրատել յանդգնաբար, ծայրագոյն զգուշութեամ՛բ միայն խօսիլ ուրիշներուն վրայ։ Եթէ կ'ուզես բոլորովին խոհեմ ըլլալ, անոնցմով և անոնց գործերով զբաղեցուր միտքդ՝ միմիայն անոնց օգտակար ըլլալու համար։ Այդ պարագային մէջ ալ պէտք է խոհեմութիւն ի գործ դնել անվրէպ, և մեր միջամտութեան առթիւ պէտք է որ առաջնորդուինք հնարամտութենէն և կիրթ ճաշակէ. քանզի ոմանք ա՛յնչափ անզուսպ են անգաղտնապահութեան կողմէ, որ իրենք իսկ կ'աւրեն իրենց փափաքած բարիքը. ա՛յնքան բաներու կը խառնուին. ա՛յնչափ նախանձախնդրութիւն կը շռայլեն, իրենց մեկնութիւններուն մէջ այնպիսի՛ մեծ թեթեւամտութեամբ կը մէկնեն կամ կը հաղորդեն եղած խօսքերը, որ իրենց ջատագովածները իրենց զոհերը կ'ըլլան անյապաղ։ Իմաստուններն չատոնց զգուշացուցած են զմեզ ձախողակ փութկոտներուն դէմ. ու նուազ պաշտպանեցէք զձեզ ա՛յն բարեկամներէն ալ՝ որոնց անզուսպ լեզուն անգաղտնապահութեան կը յանգի։

«Յաճախ անխորհուրդ բառ մը, ի դերև կը հանէ մեծամեծ ծրագիրներ. ուստի ամէն գործի հոգին եղած է միշտ գաղտնիք մը խորին. Ժամանակը կը ջնջէ եղածը, իսկ լեզուն ըլլալիքը», կ'ըսէ բարոյախօս բանաստեղծ մը։

Եթէ աղիտաբեր է անգաղտնապահութիւնը՝ երբ շարժառիթ ունենալով հանդերձ բարի դիտաւորութիւններ, կրնաք երեւակայել թէ ի՛նչ աւերներ կրնայ գործել երբոր իր շարժառիթներն են նենգութիւն և չարամտութիւն։ Հաղուադէպ չէ տեսնել այն ատեն թէ լռելով իսկ կը խայթէ։ Դիտեցէ՛ք թէ կին մը իրեն թշնամի եղող կնոջ մը առջև բամբասուող գործի մը համար, պիտի տեսնէք որ չար կինը պիտի լռէ. կամովին և այնպիսի նշանակալից կերպով մը պիտի լռէ, որ այդ լռութիւնն իսկ բան մը պիտի յայտնէ։ Անոր կեղծաւոր գաղտնապահութիւնը կարծես պիտի ըսէ. իցի՛ւ գիտնայիք թէ ո՛րչափ կը ցաւիմ որ ամէն միջոց կը պակսի ինծի զայն պաշտպանելու։

(Շարունակելի)